

ADMINISTRAȚIA ROMÂNĂ

ORGANUL ASOCIAȚIEI NOTARILOR COMUNALI DIN ROMÂNIA

Persoană juridică recunoscută prin sent. Trib. de Ilfov s. I-a Nr. Dos. 3709/934 din 6 Iulie 1934.

Doctrină • Profesionale • Publicațiuni Oficiale • Jurisprudență • Informațiuni

Inscrisă în registrul publicațiilor periodice la Trib. Timiș-Torontal s. III-a Com. sub. Nr. 21—1938, Dos. Nr. 911—1938, Ord. prez. 5124—938

DIRECTOR:
GHEORGHE MILENCOVICI, notar,
Președintele A. N. C. R.

Redactori:
N. GIURGIU, I. E. ISACU, D. ISAIU, notari.

Redacția:
Vizejdia, pl. Comloș, jud. Timiș-Torontal.

Administrația:
Timișoara I, Str. E. Ungureanu Nr. 7.

Cuprinsul:

	Pag.
M. S. Regele Carol al II-lea	31
Stancu Brădișteanu: Cuvântare pentru Majestatea Sa Regele	32
Caius Brediceanu: Discurs la Mesaj rostit în ședința Adunării Deputaților la 21 Martie 1940	33
N. C. Schina: Discurs rostit la discuția de răspuns la Mesajul Tronului în șe- dința dela 19 Martie 1940 a Adună- rii Deputaților	42
C. A. P. I. R.: Amendamente, expunere de motive și propuneri, privind ante- proiectul de Lege pentru Statutul Funcționarilor Publici	55
A. N. C. R.: Dezideratele actuale ale funcționarilor publici administrativi	76

ADMINISTRAȚIA ROMÂNĂ

REVISTĂ LUNARĂ

ANUL XX.

ORGANUL ASOCIAȚIEI NOTARILOR COMUNALI DIN ROMÂNIA

Persoană juridică recunoscută prin sentința Trib. de Ilfov, s. 2-a. Nr. Dos. 3709—937 din 6 Iulie 1934.

Inscrisă în Reg. publicațiilor periodice la Trib. Timiș-Torontal S. III-a Com. sub. Nr. 21/938, Dos. Nr. 911/938. Ord. Prez. 5124/938.

Director: GH. MILENCOVICI, notar, Președintele A. N. C. R.

Redactori: N. GIURGIU, I. E. ISACU, D. ISAIU, notari.

Redacția: Vizejdia, pl. Comloș, jud. Timiș-Torontal ::—:: Administrația: Timișoara I, Str. E. Ungureanu Nr. 7.

Manuscrisele primite și nepublicate nu se înapoiază.

Domnii colaboratori ai Revistei sunt rugați a scrie citeț, dacă e posibil cu mașina pe o singură pagină a filei de hârtie.

Recenziunile bibliografice publicate în corpul revistei sunt gratuite.

CONDIȚIUNILE DE ABONARE:

Abonamentele se fac numai pentru un an întreg, cu începere dela 1 Ianuarie. Pentru abonamentele făcute mai târziu, se trimit numerele din urmă.

PREȚUL ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru funcționari și comunele rurale . . . 300 Lei anual

Pentru orașe, județe și ținuturi 1000 „ „

Abonamentele revistei se vor trimite la adresa:
Nicolae Novacovici, casier al revistei: Bănia, pl.
Bozovici, jud. Caraș.

Taxele de membru și subvențiunile pentru „Căminul Notarilor” se vor trimite la adresa: Ioan Hajdău, casier central al A. N. C. R., Oradea, Prefectura jud. Bihor.

Biroul Central al Asociației: București I, Str. Aristide Briand (f. Regală) Nr. 20, et. I, Telefon 4-82-56.

Adresa președintelui Asociației Notarilor Comunali din România este: Gh. Milencovici, notar Vizejdia pl. Comloș, (jud. Timiș-Torontal).

În București, la adresa biroului Central al Asoc. de mai sus.

Administrația Română

Organul Asociației Notarilor Comunali din România

Director: GH. MILENCOVICI, notar, Președintele A. N. C. R.

Redactori: N. GIURGIU, I. E. ISACU, D. ISAIU, notari.

Redacția:

Vizejdia, pl. Comloș, jud. Timiș-Torontal

|| APARE LUNAR ||

Administrația:

Timișoara I. Str. E. Ungureanu Nr. 7

BCU Cluj / Central University Library Cluj

M. S. REGELE CAROL al II-lea

Cuvântare pentru Majestatea Sa Regele.

Trăim vremuri decisive pentru viitorul tuturor funcționarilor publici din România.

Grație Majestății Sale Regelui, Marele nostru Ocrotitor și Părinte sufletesc, ne aflăm în preziua rezolvării, definitive și bune, a tuturor problemelor funcționărești.

Se pregătește legiferarea normalizării și armonizării tuturor salariilor funcționarilor publici.

Se legiferează deasemeni celelalte probleme în legătură cu statutul funcționarilor publici.

Meritul acestor legiferări este cu atât mai mare, cu cât vremurile sunt foarte grele, atât pentru țara noastră, cât și pentru întreaga omenire.

Majestatea Sa Regele Carol al II-lea cunoaște perfect problemele tuturor categoriilor de funcționari publici.

Am fost fericiți să constatăm aceasta, cu ocazia audiențelor, ce Majestatea Sa a binevoit să ne acorde.

O deosebită atențiune a acordat Majestatea Sa funcționarilor publici administrativi.

Nimeni, nicăeri și niciodată n'a definit așa de bine misiunea funcționarului public administrativ, cum a făcut Majestatea Sa Regele, cu ocazia inaugurării orei administrative la Radio, în luna Aprilie 1935.

Iată câteva fragmente:

„A fi un administrator nu însemnează a aplica numai litera unei legi, unui regulament sau a unei instituții, ci însemnează a fi un organ viu ce veghează, fără conținere, în orice clipă, la progresul celulei de Stat, pe care o are în grija sa.

Cu cât fiecare celulă va fi mai înfloritoare, cu atât întregul va fi mai sporit și progresele României vor fi mai reale.

Munca voastră nu este o muncă de biuro; munca administratorului este una de teren, ca să zic așa, din oraș în oraș, din sat în sat, din casă în casă.

Priviți de pildă satele noastre, ce colțuri admirabile sunt; ce grădini ar putea să fie, dacă administrația ar avea ceva mai multă inițiativă.

Având grija intereselor permanente ale Statului, trebuie să vă apropiați sufletește de cei, pe care îi administrați: printr'o vorbă bună, printr'o măsură, care în ade-văr să aducă un folos obștei, să arătați că puteți dobândi încrederea lor și atunci, printr'o colaborare între conducători și conduși, vom putea pași cu pași repezi spre un progres real.

Administrația noastră trebuie să fie părintească, sinceră, dreaptă și iubitoare, căci fără aceasta va fi întotdeauna un antagonism între autoritate și popor și nu trebuie să fie decât dreptate, cinste și dragoste.

Misiunea voastră este una, în care trebuie pus mai presus de toate, suflet și iar suflet.

Mergeți și de azi înainte, din administratori să deveniți, ceea ce urez tuturor, gospodari“.

In anul 1938, Majestatea Sa a eliberat pe funcționarii publici de sub robia politicianismului.

In admirabila Sa proclamație din 20 Februarie 1938, Majestatea Sa Regele zice următoarele:

„Se așează pe drumul îndeplinirii datoriei toți slujitorii țării; ferindu-i de urmările primejdioase ale frământărilor politice“.

Prin noua Constituție, promulgată în ziua de 28 Februarie 1938, opera de mântuire a țării a fost definitiv perfectată.

Grație noiei Constituții nu mai domnește între Români duhul vrajbei și al dușmăniei, ci duhul înfrățirii și al solidarității noastre românești.

A început o viață nouă.

Despre rolul funcționarilor publici în aplicarea și executarea noiei Constituții Majestatea Sa a zis următoarele:

Stancu Brădișteanu

„Scopul servitorilor Statului, între care mă socotesc ca primul, este de a vegea

fără încetare la ocârmuirea bunului mers al gospodăriei publice, pentru întărirea comunității și mulțumirea fiecăruia“.

S'a înființat apoi Frontul Renașterii Naționale, în care s'au înscris imediat toate categoriile de funcționari publici.

Dar Majestatea Sa s'a îngrijit, nu numai de funcționarii publici, ci de toate categoriile de cetățeni ai Țării.

Grație măsurilor providențiale, luate de Majestatea Sa și grație creațiunilor Sale geniale, România poate privi, cu toată încrederea, ziua de mâine.

Hotarele Țării au fost întărite, scumpa noastră Armată este bogat înzestrată cu tot ce-i trebuie, iar concordia internă este perfectă.

Majestatea Sa a asigurat, Patriei și Neamului nostru românesc, un viitor strălucit.

Iată pentru ce recunoștința noastră este nemărginită, iar devotamentul nostru pentru Majestatea Sa trece dincolo de sacrificiul vieții.

Ca interpret al tuturor funcționarilor publici din România, îmi îndeplinesc o sfântă datorie, închinând pentru sănătatea și gloria Majestații Sale.

Trăiască Regele!

Stancu Brădișteanu.

Discurs la mesaj

rostit în ședința Adunării Deputaților la 21 Martie 1940
de CAIUS BREDICEANU

D-I Consilier Regal Dr. Al. Vaida-Voevod, președinte: Domnul Deputat Bredicianu are cuvântul.

D-I Caius Brediceanu: Domnule Președinte, Domnilor Deputați, numărul așa de considerabil al domnilor oratori care m'au precedat și discursurile lor așa de temeinice, din toate domeniile muncii naționale, ne fac să vedem că aleșii națiunii, — acești părinți ai patriei, — își dau seama pe deplin de stările excepționale de prin care trece omenirea, de stările războinice care se desfășoară în Europa și care, dacă nu direct, dar în mod indirect, ating destul de mult interesele Țării românești.

Aceasta este o dovadă că aleșii națiunii sunt pe deplin conștienți de greaua misiune care îi așteaptă aci, unde sunt chemați să rezolve probleme de o gravitate și de o însemnătate extraordinară de mare.

Tonul dominant din toate discursurile acestea atât de temeinice, este însă purtat de un glas cald de grațitudine, de devotament și de credință față de M. S. Regele, care încălzește piramida noastră de Stat, dela talpa țării, dela fundamentul acestei piramide, până sus la vârful ei, care este reprezentat prin Suveran; încălzește și produce o atmosferă atât de importantă pentru

vremurile noastre, o atmosferă de liniște și de securitate care ne umple sufletele de curaj, ca în zilele grele prin care trecem acum și poate și în viitor, să fim pregătiți pentru toate eventualitățile. (*Aplause*).

La acest cor de unanimă și patriotică însufletire, care a răsunat în discursurile colegilor mei antevorbitori, dați-mi voie să particip și eu, în numele categoriei de muncitori intelectuali ai Ținutului Timiș, din tot sufletul și cu toată convingerea mea. (*Aplause*).

Domnilor Deputați, Dacă privim politica de Stat de azi înainte a României și o analizăm în cele două părți obicinuite: cum se prezintă România în concertul lumii civilizate, deci în afară; pe de altă parte, privind-o din interiorul ei, în ce privește gospodăria de fiecare zi a afacerilor noastre familiare, — vom vedea că materialul care zace în discursurile așa de documentate și cu atâta competență spuse, — și care emană nu numai din cunoștințe teoretice, dar mai ales dintr'o experiență lungă, din practica vieții profesionale, — acest material intelectual depus în discursurile asupra Răspunsului la Masaj, este extraordinar de prețios, pentru că cu el, în zile mai bune decât în cele pe care le trăim astăzi, putem să clădim acel castel minunat, puternic ca construcție, strălucit ca înfățișare și întărit cu bastioane invincibile, care simbolizează România nouă, pe care M. S. Regele vrea să o înfăptuiască prin F. R. N. (*Aplause*).

Dacă privim discursurile care formează acest material, ne dăm seama dela început că el trebuie să fie deocamdată mai mult adunat de cât folosit, mai mult păzit de intempestivitățile de care poate fi atins, fiindcă până când M. S. Regele nu va cobori Treptele Tronului și nu va veni în mijlocul nostru cu ramura de măslin a păcii în Europa și în lumea întreagă, materialul nu poate fi încă folosit cu prisosință pentru a clădi acest minunat castel, care trebuie să fie România nouă.

Trebuie să recunoaștem că aceste discursuri au fost foarte competente și unele merită să fie tipărite și răspândite, pentru ca până la momentul oportun ideile ce conțin să fie primite cu satisfacție de către opinia publică a României. A fost de exemplu discursul domnului Vâlcovici, care ne-a arătat rostul șoselelor și toată economia națională văzută dintr'un unghi practic, până în cele mai mici detalii; a fost discursul domnului Jinga, care a arătat străduințele de jos în sus ale neamului românesc, conștient, ca să ajungă și el la un credit eficient și sănătos, al lui propriu; dar mai ales discursul atât de documentat și remarcabil al domnului Nicolae Mavrocordat, (*Aplause*) care prin cunoștințele sale, puse în aplicare pe moșiile sale, ne-a dat un exemplu viu de cum trebuie să gândească un proprietar mare, în ce privește viața satului. (*Aplause*).

Acest castel românesc de mâine este condamnat deocamdată să nu fie clădit în ritmul în care s'a crezut atunci când M. S. Regele, cu fulgere de Jupiter, a

tras în acel ciclu infernal în care s'a învârtit viața publică românească de până atunci. Și satisfacția, reacțiunea și destinderea, rare ori în istorie s'a mai întâmplat să o găsească cineva așa repede și cu o unanimitate așa de impunătoare ca acest gest de bărbăție, de curaj, de prevedere și de cel mai profund naționalism românesc al M. S. Regelui. (*Aplause*).

Ori cât s'a încercat să se critice celebrul plebiscit, a fost așa de strălucitor și așa de unanim, încât oamenii de știință, profesorii universitari, în lucrările lor, ca domnul Mironescu, domnul Negoescu și alții, însuși, primul președinte al Curții de Casație domnul Andrei Rădulescu în conferințele și lucrările sale, dar mai ales chiar cel mai înalt for al justiției românești, Înalta Curte de Casație, a adus astfel de hotărâri, că acum așezământul acesta poate fi considerat, ca fiind adânc înrădăcinat în sufletul neamului românesc.

Un astfel de gest numai odată s'a mai repetat în istoria României, la lovitură de Stat, a lui Cuza Vodă, când a fost învinuit că a călcat Constituția. Dar a călcat-o ca să dea prima dreptate reală țăranului român la 1864.

Și poate că tot aceiași însemnătate o va avea în istoria românească, gestul M. S. Regelui Carol II, ca și care a avut-o plebiscitul locotenentei domnești, prin care s'a înscăunat în România Familia Regală de azi, dinastia de Hohenzollern-Sigmaringen.

Dacă în dați voce și mie în generalități să ating chestiunile care privesc politica de Stat a României, din punct de vedere intern și după aceea internațional, vă rog însă domnilor deputați, să-mi permiteți o mică paranteză, mai ales că voi vorbi de politica internă a Țării în primul rând și aci vorbind un reprezentant al unei provincii alipite...

D-I Consilier Regal. Dr. Al. Vaida-Voevod, președinte: Unită, nu alipită.

D-I Caius Brediceanu: Da, unită, nu alipită.

....., și chiar dela periferia de vest a țării, cred că e bine, că atunci când ori și ce vorbim noi este controlat nu numai de frații noștri de aici, care au toată dreptatea s'o facă, dar de multe ori și peste hotare, orice cuvânt spus mai mult poate să fie greșit interpretat.

Domnilor, noi ardelenii și bănățenii, suntem în aceeași situație în care au fost marii patrioți ai Italiei, care au înfăptuit unirea Italiei în mijlocul secolului trecut.

Și acolo s'au găsit voci, în Milano și în Veneția, care strigau patrioților italieni doritori să-și vadă provinciile lor unite într'un singur stat: cum doriți voi, milanezii și cetățenii din Veneția, să va alipiți cu provinciile ca Parma, Piacența, Ferrara, Toscana, Statul Papan sau cele două Sicilii? Nu vedeți voi că aci la noi în Milano și Veneția, există jandarmerie austriacă, noi avem aci ordine, școli, căi ferate, ba chiar și carte funciară, iar dincolo, în celelalte state, cu administrație primitivă și neînchegată, domnește nesiguranța, nu poți trece cu

diligența pe șosele noaptea, fără să te atace bande de a lui Rinaldo Rinaldini? Poporul trăește acolo în mizerie, nu există siguranță de drept! Cum voi, cu cultura și civilizația din Milano și Veneția, vreți să fiți frați cu cei din Sicilia și cu ceilalți oameni în situație inferioară față de voi?

Răspunsul garibaldiștilor și patrioșilor de atunci și urmașilor martirilor pentru această mare cauză, a lui Silvio Pellico și colegi'or săi a fost: „de zece ori mai bună să fie administrația austriacă și de zece ori mai rea în celelalte provincii, mai întâi, voim să formăm Italia unită și apoi vom arăta că geniul neolatin va și să creeze din acest Stat un Stat de cultură cu administrație bună, un Stat de prosperitate“.

Ce s'a întâmplat?

Abia atunci când definitiv s'a unit Italia în războiul mondial din urmă, în care italienii au luptat și sângerat umăr la umăr pentru aceeași cauză cu românii, când s'au unit ultimele provincii, Trientul și Triestul, numai atunci s'au putut descătușa acele energii intrinsece ale rasei neolatine, comune și în Italia și la noi, și când această Italie, desmembrată și pe care Dante înainte cu 700 de ani a visat s'o vadă unită după o luptă de șapte ori seculară, abia acum o vedem astăzi înălțată la rangul unui Stat, care înfloarește și pulsează în plină tinerețe și a dat dovadă că peste administrația și Beamterii austriaci dela Milano și Veneția, există corectitudinea funcționarească, există cinstea italiană, există străzi, administrație excelentă, există curajul național de a transforma și a ridica acest regat și imperiu la o strălucire și într'o situație în care să merite tot respectul lumii civilizate. (Aplause).

Am făcut această paranteză, pentru că asemănătoare, deși incompletă, totuși ea există într'un grad mai mic și la noi. Ardelenii și Bănățenii, Bucovinenii și Basarabeni au fost mai fericiți decât frații Italiani. Pe noi ne-a cuprins în brațele ei frățești o Românie în plină înflorire... (Aplause).

O voce: Apoi de ce....

D-I Caius Brediceanu: Dușmanii noștri, veșnic ne reproșează unele scăderi de ordin pur administrativ ale Statului român și ne spun: voi, transilvănenii care ați trăit odată într'o administrație mai înaltă, unde a fost corectitudine în unele funcțiuni administrative, poate mai mare, unde sistemul și metoda unor administrațiuni publice, au fost poate mai bune, acum v'ați unit și ați luat metodele și sistemul din Vechiul Regat.

La aceasta astăzi vreau, odată pentru totdeauna, să dăm și noi răspunsul nostru categoric. Nu s'a născut și nu se va naște din pânțele românești, niciodată o ființă normală, care să spună că dorește regimul din trecut, (Aplause prelungite și îndelung repetate, strigăte de „bravo“), și nu se va naște niciodată această ființă românească, acest monstru, care să ceară vreodată să se întoarcă îndărăt în țara asupririlor de 16 ori seculară, sub stăpânirea feudalilor și a urmașilor lor.

După această introducere, care a trebuit s'o fac, pentru că vreau să aling unele lucruri din trecutul nostru de 22 ani din administrația și legiferare internă a României, perioadă în care s'au făcut și greșeli, și s'au făcut greșeli la adresa noastră a transilvănenilor — iar ca reprezentant al clasei intelectuale, dați-mi voe să mă ocup, în legătură cu clasa aceasta, și de celelalte probleme și să le iau în linii generale, una câte una, pe rând, după cum urmează.

Cu mare plăcere am aflat, chiar din cuvintele d-lui Prim-Ministru, că în fine, după 22 ani, prie eforturi în adevăr extraordinare, și pentru care îl rog să primească toată grațitudinea și recunoștința noastră, că în fine ajunge și România să aibă o pragmatică de serviciu, un statut al funcționarilor, că în fine, va ajunge și România la convingerea că Statul modern este un

Calus Brediceanu

Stat de funcționare și, dacă nu este ordine în sistemul funcționarilor, n'avem ordine nici în Stat. (Aplause).

Noi, nu putem admite de acum înainte — și glasul nostru îl veți auzi la fiecare ocazie — să se mai aplice sistemul hatârilor ocazionale pentru unele grupe de funcționari.

Neamul românesc trebuie să dea dovadă că iubește în măsură egală pe fiecare funcționar, care își îndeplinește corect și cinstit misiunea sa, fie acesta un funcționar militar, fie un funcționar civil de orice categorie.

Sistemul de până acum îl reprobăm, Domnule Ministru și Domnilor Deputați, unde incidental legiuito-rul s'a ocupat de exemplu de magistratură sau de armată, căci pe cât de îmbucurătoare și încântătoare au fost măsurile luate, pe atâta au reușit să indispu-nă alte

două trei categorii de funcționari. Nu se poate admite ca o clasă de funcționari, de exemplu cum sunt profesorii de liceu, care, înainte de războiu, aveau în România un standard de viață respectabil și în toate congresele internaționale li se admira situația, să fie reduși așa de mult, încât ei astăzi, chiar cu propunerea făcută de corpul funcționarilor, să nu aibă posibilitatea de a ajunge, la adânci bătrânețe decât până la salariul unui maior bun în grad. Cam așa este situația și astăzi. De învățători voi vorbi altădată, mai pe larg. Licențiatul, doctorul în litere sau științe, care vrea să pornească pe calea profesoratului, este condamnat din prima zi să aibă o leafă egală, dacă nu mai mică decât a unui plutonier-major.

De aceea, felicităm guvernul că ia măsuri radicale și că va încorpora într'un cod această mare problemă a neamului românesc. Toți funcționarii Statului, din orice categorie ar face parte, sunt servitori egal de devotați și credincioși Tronului și Patriei.

O a doua chestiune care pentru noi transilvănenii, este o adevărată monstruoșitate, mai ales pentru noi care am trăit o parte din viața noastră încă în regimul austro-ungar — pe mine m'a apucat România Mare la 40 de ani, și în cariera mea de avocat am văzut destule din cele ce se petreceau în jurul meu — un lucru care trebuie să dispară este, regimul nostru de pensii. Sistemul acesta ca, după ce cineva își termină cei 35 de ani de serviciu, sau printr'o nenorocire de boală, ajunge mai repede la pensie, să ajungă să alerge trei luni de zile ca un copil al nimăru-i, ca un rătăcit în această țară, să poarte un proces civil în contra Statului, pe care l-a servit în mod onest și cinstit, până în ziua când a ieșit la pensie, pentru ca să poată să-și recupereze un drept al lui la viață, pensia la care are dreptul, este o specialitate dureroasă a stărilor noastre de lucruri. (Aplause). Dacă s'ar înființa un minister al pensiunilor, ar fi foarte bine. Și există un corp funcționăresc la Casa Generală de Pensii, în fața căruia trebuie să ne închinăm, fiindcă este un personal minunat devotat, muncitor și corect. Sunt unii din ei care au lucrat în părțile austro-ungare și mă mir de ce nu au fost folosiți acești oameni la introducerea unui sistem mai omenesc și la noi, care aveau o practică în spatele lor, pentru că înainte, dacă funcționarul închidea ochii în cursul lunei, văduva lui sau orfanii lui, la zi întâiu, fără nicio petițiune, fără niciun timbru și fără nici o alergătură își căpăta pensia. Credeți dv. că România întregită are numai cetățeni care au posibilitatea să facă drumul Bucureștilor, sau să încredințeze avocaților regularea drepturilor lor la pensie? Gândiți-vă la văduva de la Hotin, a învățătorului; gândiți-vă la orfanii unui mic slujbaş din Maramureș și așa mai de parte. (Aplause).

Eu vă asigur, Doamne Ministru, că în România există mulți îndreptățiți la pensie, care, din cauza șicanelor și a mizeriilor, nici nu încearcă să-și mai capete

pensiune. Cred că această problemă trebuie să ajungă odată ca să i se dea atenția cuvenită. Și cum a zis Domnul Președinte Vaida, așa de bine, trebuie să învățăm multe, dar trebuie să ne învățăm și pe noi înșine. Una din chestiunile acestea este și aceasta, și, așa cum trebuie să facem un examen sufletesc în chestiunea politică și să ne abatem de la orice mentalitate de partid, care cu încetul și după o luptă grea se va realiza, tot așa să încetăm de a crede că funcționarul ajuns la pensie trebuie să fie un client al avocaților și că el este avizat să-și recupereze și să-și câștige drepturile sale printr'o luptă contradictorie, printr'un proces civil. Într'un Stat civilizată cum suntem și noi, pensionarea trebuie să se facă în mod automat și fără nicio intervențiune, funcționarului să i se plătească la prima lună, care urmează după scoterea lui la pensie, dreptul lui de pensie.

Ne plângem, domnilor de șomaj intelectual.

Din nou vreau să iau un exemplu pentru a trage concluzii. Am avut cinstea să fiu, scurtă vreme, ministru în guvernul Take Ionescu. Atunci a fost pusă la ordinea zilei încadrarea unor funcționari din Transilvania cu cei din țară: veterinarii și poștarii. Nu vă închipuiți ce s'a muncit, în zilele și nopțile acelea grele, pentru această încadrare.

Funcționarii noștri dela poștă, care veneau din Austria și Ungaria, se împărțeau în trei categorii: întâiu licențiații și doctorii în drept, al doilea, cei cu bacalaureat și al treilea, toți ceilalți, cu șase clase liceale. Ce s'a întâmplat? Rutinierii de aci, bătrânii, directorii, mi-a strigat în față: domnule ministru, ei cu doctoratul și școlile lor nu știu mai mult decât noi. Noi avem numai patru clase gimnaziale, dar suntem poștari clasa I-a.

Orice muncă depusă trebuie respectată, dar știința mai mult ca oricare alta. Dacă am aplica, după 22 de ani, numai la poștă sistemul preconizat de mine, dacă, în loc de băieți cu patru clase, am pune absolvenți de liceu, s'ar înălța și nivelul instituției și am scăpa de numeroși șomeuri intelectuali. Unde acum sunt bacalaureați, puneți licențiați și va dispărea în parte șomajul intelectual. Avem conductori de tramvae și sergenți de stradă cu bacalaureat. Poate că peste 10 ani aceasta va fi regula generală.

Mai importantă este, în legătură cu administrația generală, administrația noastră dela țară. În Austria și Ungaria aceasta se reducea la o instituție care aci a lipsit, care a fost cu totul necunoscută în Vechiul Regat. E vorba de notarul bacalaureat, absolvent de liceu, cu o școală de notari. Întâi făceau practică de câțiva ani și după aceea, fără concurs și examene, cu care, în 9 sau 10 minute sau în jumătate de ceas, vrei să dai o calificare pe viață a oamenilor, erau numiți pe viață — când se ivea o vacanță — inamovibili și netrasferabili. Aceasta era nucleul administrației.

Aveau casă zidită, cu patru camere, soția era o doamnă cu cultură și el un om care putea din venituri să-și crească copiii fără bursă și să-i ducă până la universitate. Acest tip administrativ nu a existat deloc în Vechiul Regat. Ați avut aci pe secretarul de comună. Știți mai bine ca mine ce este un asemenea secretar.

În loc să trimitem pe lângă fiecare notar încă existent pe la noi câte doi absolvenți de școli de notari din Vechiul Regat, să vadă cum se gospodărește la noi și să introducem și aci această economie, am menținut vechiul sistem. Procedând altfel vă asigur că am fi avut un nucleu administrativ și financiar cu mult mai bun decât mulțimea de agenți fiscali, percepatori care nenorocesc într'un mod cu totul ciudat Țara Românească. (Aplause).

Majestatea Sa, în gândurile Sale așa de adânc studiate și controlate, până când ajunge să ia o hotărâre, cum a fost cu Constituția, care a fost actul principal, a rezolvat și problema pe care România Veche nu știa s'o rezolve de 40—50 de ani, a dat ființă Ținuturilor. Așa cum a spus Domnul Președinte Vaida, atunci când a fost ales președinte al F.R.N. „Majestatea Sa și-a făcut datoria, să căutăm și noi să ne-o facem“, linia mare, conceputul ni l-a dat Majestatea Sa. Vă întreb pe d-voastră, cu toată sinceritatea să răspundeți, oare care din d-voastră, în acești doi ani de când s'au înființat Ținuturile, în ce spirit s'au dezvoltat practic raporturile între aceste Ținuturi și între guvernul țării? Aceste raporturi s'au dezvoltat într'un spirit, a-și putea zice, de neînțelegere a însăși misiunii acestor Ținuturi și a Rezidenților Regali cu atribuțiunile care li s'au dat. S'a încercat prin fel de fel de practici, prin atitudini, prin uzuri să fie diminuați Rezidenții Regali în atribuțiunile și competența lor, astfel că independența lor se vede cu ochii cum scade din zi ce merge.

D-1 Radu Portocală, ministru secretar de Stat: Domnule Brediceanu, instituțiunea Ținuturilor este nouă, se practică aproape de doi ani, și știți prea bine că legea administrativă interzice modificarea acestor instituțiuni până în August 1940. Astfel încât orice corectare ar fi învederat aplicarea în practică, ea nu se poate realiza până la acest termen. Dar vă încredințez că domnii Rezidenți Regali își fac cu toții datoria și că guvernul se gândește să vină cu o corectare pe care aplicarea legii administrative a învederat-o în ce privește Ținuturile și județele. (Aplause).

D-1 Caius Brediceanu: Eu cu mare bucurie iau act de această declarație, grație căreia văd și mai bine ceea ce este descentralizarea pe Ținut, dar vă aduc iarăși un exemplu tot din Austro-Ungaria; să nu credeți că înseamnă altceva..

D-1 Victor Șioldea: Cu voia dv. o mică întrerupere. Vreau să ac o precizare. Nu toți aceia care suntem originari din Ardeal și care avem onoarea de a face parte din acest prim Parla-

ment al României Renașterii Naționale, credem util ca să se servească cu un exemplu a ceea ce a fost și ceea ce chiar dacă sub raportul doctrinar, sau legal ar putea fi discutat ca bun, ca mai bun sau mai rău, nu vrem să ne aducă nici măcar ca o reminiscență în suflete și în minte un trecut pe care îl considerăm definitiv șters. Dacă nu vă supărați, domnule Brediceanu, noi, cel puțin cei mai tineri, împărtășim un naționalism, pe care eu îl reduc la o formulă foarte simplă: tot ceea ce este românesc, și doina noastră, și armata noastră, și administrația noastră este mai bun și mai frumos, pentru că este românesc și nu cred că aceste pilde să fie atât de folositoare în discuțiunile din acest Parlament. (Aplause).

D-1 Consilier Regal Dr. Al. Vaida-Voievod, președinte: Domnilor Deputați dați-mi voie să ripostez eu la această întrerupere. Dacă cineva are dreptul să vorbească de zilele grele ale trecutului, atunci am eu, în primul loc, între d-voastră, aceste drept. (Vii aplause). Au drepturi aceia care au pățimit sub vremurile grele, care au jertfit, care au dovedit un naționalism de jertfe și de activitate. Dar ar trebui să înceteze odată obiceiul ca generația tânără să abuzeze în sensul aceasta demagogic; pentru că este demagogie ca d-voastră., din Vechiul Regat, să fiți provocați astfel să aplaudați, sub impresia unui fals sentimentalism, ce vi se servește de unii Ardeleni, care nu-și cunosc trecutul.

Domnule Șioldea, îmi pare rău, după discursul dumitale de alaltăeri, care este o dovadă că ești nemulțumit cu multe abuzuri din administrație, că vii acum și te pui pe tărâmul sentimental. Vrei dumneata să discuți cu un Brediceanu pe temă națională, cu un Brediceanu ai cărori părinți și el însuși au fost oameni de jertfă, (vii aplause), pentru că vine să constate un adevăr?

Politica reală, aplicată, nu se poate face cu sentimentalism. Nu! Politica reală se face uitându-te în fața realității, luând pildele de unde se poate, pentru că nu există dispoziție administrativă, care să fie franțuzească, nemțească, ungurească, (vii aplause). Există ori administrație bună ori administrație care trebuie corectată, pentru că nu este bine aplicată. (Vii aplause).

Mi-a fost dat la Paris, în timpul conferinței, să aud într'una că este păcat că Austria — nu Ungaria, — Ungaria a fost o palidă oglindire a administrației austriace — a avut cea mai bună administrație în lume. Aceasta au admis-o francezii, au admis-o prusacii, au admis-o toți. Atunci mi-a fost dat să aud că procedura civilă ungurească, la care s'a lucrat nu două ore, ci 24 de ani, este cea mai bună — mi-a fost dat să aud această constatare din gura celor mai competenți juriști francezi. Înseamnă că ei admiră justiția maghiară? Înseamnă că admiră administrația austriacă? Nu, se recunoște o stare de fapt.

Atunci, te întreb: dumneata, când ți-ai făcut studiile juridice și domnul Jinga, care a venit aici ieri

cu teoriile sale, unde ați învățat? Există în administrație metode naționale? Există în adaptarea la trebuințele națiunii! Iar dacă se recunoaște, din partea unui Brediceanu, că au fost dispoziții administrative austriace bune, ce înseamnă? Bunăoară notarii. Noi știm cu toții că din ce în ce au evoluat. Erau notari, în copilăria mea, tot așa de slabi, cum i-am găsit în Vechiul Regat, când am fost ministru de interne. Pe încetul au evoluat, ungurii copiind administrația austriacă.

Și aceasta va fi datoria d-lor profesori, domnule Jinga, ca să explice? Și profesorii de drept financiar și organizația financiară, la toate universitățile noastre, ar trebui să-și aducă aminte că a existat sistemul adus de Bach, pe vremea absolutismului austriac. Ungurii, după 1867—68, urau tot ce a fost austriac, și tot ce a fost reminiscență austriacă au aruncat deoparte. Nu au renunțat la două lucruri: la administrație de Stat și la mult odiosul sistem Bach al finanțelor de Stat. Au avut obiectivitatea să constate că este interesul lor și al țării să păstreze aceste două lucruri și să le continue.

Fac apel la d-voastră, cei tineri, — pentru că d-voastră, veți ispăși dacă veți stăruii mai departe — să renunțați la diletantismul de sentimentalism, cu ajutorul căruia vă sprijiniți pe oameni care sunt de bună credință și sentimentali, dar care nu vă pot controla. Adânciți-vă studiile, ca să vă cunoașteți trecutul, pentru că nu l-ați trăit.

Noi l-am trăit. După aceea, o să vedeți că este un interes de stat să trecem de la frazele acestea patriotarde la sobrietatea națională românească. Aceasta ne lipsește! (Vii aplause).

D-1 V. Șioldea: Domnule Președinte,...

D-1 Consilier Regal Dr. Al. Vaida-Voevod, președinte: Nu vă dau cuvântul! Este de datoria mea să vă fac și lecții. Așa!

D-1 V. Șioldea: Am vrut numai să spun, Domnule Președinte, că primesc corecțiunea dv.

D-1 Consilier Regal Dr. Al. Vaida-Voevod, președinte: Am suferit destul 20 de ani sub frazele acestea!

Vă rog să comunicați, Domnului Brediceanu.

D-1 Caius Brediceanu: Mulțumesc din inimă Domnului Președinte pentru aceste explicațiuni și vă asigur că nu mi-a căzut bine o astfel de întrerupere din partea unui distins coleg, dar cu cel puțin o jumătate de generație mai tânăr decât mine. Căci dacă eu sunt mândru de ceva, este că anul acesta se împlinesc 30 de ani, când prima dată am fost candidat pentru Parlament, pentru un scaun de deputat la Budapesta și dacă pe baricadele acelor lupte din cercul electoral al Moraviței a curs sânge nevinovat de român și dacă acei oameni putrezesc acum în cimitirul satului Marcovăț, sunt mândru că pot să le reamintesc martiriul lor aci sub cupola Parlamentului României-Mari! (Aplause prelungite).

În ce privește însuși fondul întreruperii, însă, eu nici nu am voit să aduc exemple din Ungaria, sub al cărui regim am trăit eu până la 40 de ani, dar este foarte bine știut că monarhia Austro-Ungară a avut două părți. Și, din întâmplare eu mi-am făcut studiile la Viena, sunt doctor al Universității din Viena...

D-1 Consilier Regal Dr. Al. Vaida-Voevod, președinte: La aceasta nu sunt datori dumnealor să se gândească, fiindcă te întreabă, unul sau altul, dacă la Budapesta ai vorbit nemțește! (Aplause).

D-1 Caius Brediceanu: La Seminarul de Drept constituțional și la Seminarul Drept administrativ al profesorului Bernazik, au fost o mulțime de profesori din Franța și din toate țările civilizate, care n'aveau decât cuvinte de osanale pentru administrația și sistemul administrativ din Austria. Iar unul din cei mai mari elevi ai profesorului Ludovic Gumplovitz, profesor austriac de Drept public comparativ, a tradus în limba spaniolă lucrare acestuia, care timp zeci de ani a fost cartea de studii la Universitatea din Salamanca.

Cred că în ce privește administrația, exemplii pe care am vrut să vi-l dau a fost de ordin practic. Cum a spus foarte bine d-l ministru, guvernul este preocupat de această reformă.

Vom căuta ca atribuțiunile care sunt date Rezi-denților ținutali, să fie în zdevăr exercitate în plenitudinea lor, și ministrul să nu ceară, cum se cere acum, ca hotărârile pe care le ia Domnul Rezident să fie suse-puse întâiu unei tacite aprobări.

În Austria, ca să luăm acest exemplu, spre a vedea unde ajung cu concluziile mele, ministrul Thun, după ce a fost mulți ani ministru președinte, a fost numit Rezident Imperial la Praga și nu s'ar fi găsit ministru, — chiar ar fi fost un lucru necorect, așa moravuri s'au format, căci bine zice Tacit: quid leget sine moribus, acest „Moribus“ exista și în raporturile dintre inferiori și superiori, — nu sa'r fi găsit un ministru să-l corecteze în competență lui și avea o competență extraordinar de largă; putea să numească pe toți funcționarii, care intrau pentru primă dată în funcțiuni de Stat, în toate resorturile; erau un fel de stagieri, un sistem care la noi încă nu s'a generalizat.

V'am dat acest exemplu în ce privește administrația pură, dari dați-mi voie să suport orice fel de atac...

D-1 Victor Șioldea: Nu m'am gândit să atac.

D-1 Consilier Regal Dr. Al. Vaida-Voevod, președinte: Dumneata ai vrut să dai un vot de blam unui românism și unei jerfe românești, pentru că d-ta ai vrut să uiți.

Ce ai uitat, că nu le-ai trăit? Le poate uita Brediceanu și cu mine. Noi uităm, că noi le-am trăit.

D-1 Victor Șioldea: Domnule Președinte, eu primesc lecția părintească a dv. și țin să dau explicația că n'am vrut...

D-I Consilier Regal Dr. Al. Vaida-Voevod, președinte: Dar ai făcut-o.

D-I Victor Șioldea: ...să contest competența d-l Brediceanu.

D-I Consilier Regal Dr. Al. Vaida-Voevod, președinte: Brediceanu, care nu a uitat, se gândește cu jind că nu ai avut ce uita, fiindcă nu erai născut pe vremea aceea.

D-I Victor Șioldea: Este o greșală care îmi poate fi scuzată.

D-I Consilier Regal Dr. Al. Vaida-Voevod, președinte: Mai învață.

Domnilor Deputați, iertați-mă că poate n'am fost prea parlamentar, dar îmi țin de sfântă datorie, față de interesul țării și al d-sale, să le spun adevărul. *(Vii aplause).*

D-I Caius Brediceanu: Domnilor Deputați, veți admite că în ultimii 20 de ani, unul dintre cei mai corecți și mai însemnați oameni de Stat în ale finanțelor, un adevărat mare contabil al României, a fost Vintilă Brătianu, un om meticulos, pedant și exact, așa încât funcționarii, cari au servit cu el, îl știau și de groază. Avea o putere de muncă excepțională, controla toate sistemele și toate registrele, până când nu mai putea.

Insoțit de un om tot așa de însemnat, de d-l Charles Rist, a descins la Administrația financiară din Sibiu în anul 1923. Acolo i s'a arătat sistemul de contabilitate, sistemul de impunere, sistemul de control și d-l Rist și d-l Vintilă Brătianu au rămas uimiți de ce au văzut. Au controlat sistemul câteva zile, au făcut probele pro și contra și marele Rist, care înseamnă, ceva în finașele mondiale și franceze în special și care și-a vut rostul său și la noi, a spus administratorului financiar: imediat să ne faceți un raport; sistemul acesta trebuie să-l introducem în toată țara. Pe lângă un așa personal mic, era o contabilitate splendidă, simplă și clară...

Cine este controlorul adevărat acolo? Contribuabilul. Are o cărticică, dar ea corespunde unei foi dintr'un registru și în cinci minute găsește ce impozit are de plată.

Vă întreb: care dintre sisteme este mai bun? Acela pe care l-au văzut Rist și Vintilă Brătianu la Sibiu sau acela cu care suntem fericiți acum?

Iată Domnule Președinte și Domnilor Deputați, că este foarte important ca îndată ce M. S. Regele va veni în fața noastră cu acea ramură de măslin a păcii, sa avem începută adevărata muncă. Trebuie să începem o muncă reformatoare de jos în sus și să scăpăm poporul nostru de toate aceste mizerii, pe care le aduce cu sine o administrație financiară greșită, cum este aceea de acuma. *(Aplause).*

Domnilor Deputați, este știut că fiecare război — și războiul de acum văd că ține de șase luni și nu se știe că va mai dura, — aduce după sine o mulțime de

schimbări, de perturbații, care sunt foarte greu de prevăzut.

Dela impunerea aceasta extraordinară la care noi contribuim cu toții, cu toată dragostea și cu tot patriotismul, am ajuns că două concepții fundamentale opuse se apropie foarte mult una de cealaltă: liberalismul supraîncărcat de impozite pe de o parte și dincolo poate sistemul comunist, care evoluează spre o proprietate redusă sau specială individuală, în orice caz o lume unde se va trăi mai greu decât acum, o lume în care sobrietatea și simplitatea va fi leit motivul de viață atât în ce privește casele de locuit, în ce privește alimentele și îmbrăcămintea cât și în ce privește creșterea copiilor etc.

În această direcție trebuie acest instrument nou pe care Majestatea Sa Regele l-a instituit, aceste drăgălașe berete albe, care sunt florile inimii Majestății Sale Regelui, trebuie să fie de acum crescute pentru lumea de mâine, căci lumea beneficiului capitalului și a venitului nemuncit este în apus și se va sfârși cu siguranță.

Ar rămânea, Domnilor Deputați, încă o chestiune de importanță capitală, justiția. Regret din inimă că n'am ocazia să-l văd aci pe d-l ministru al justiției, dar știu că este reținut, fiind bolnav.

În ce privește justiția îmi aduc aminte de o vorbă pe care marele nostru maestru, prof. N. Iorga, a spus-o: Majestatea Sa este un om cu noroc, când bagă mâna în sac, trage totdeauna numărul potrivit.

Într'adevăr, pentru stările noastre de drept de astăzi, pe care nu vreau să le analizez nici să le critic, nu mi-ași putea închipui o alegere mai fericită. Pentru că d-l ministru al justiției nu numai că este colegul nostru strălucit și de mare cultură, dar a aruncat acum toată vasta sa experiență în serviciul justiției. El știe mai bine de decât noi toți ce înseamnă acea „justiția este regnorum fundamentum“. Și dacă epocile revoluționare, printr'o fatalitate de care nu putem scăpa nici noi, reclamă și jefre sângeroase și legi excepționale poporul nostru românesc trebuie, în cadrul F. R. N., să capete dela noi mereu asigurări și îmbărbătări, că stările excepționale și de justiție și de stare de asediu și de orice sistem de legiuiri sau de practici mai drastice, va înceta deodată cu ziua când pacea definitivă va fi restabilită și vom putea trece la muncă constructivă în țara aceasta. *(Aplause).*

Domnilor Deputați, a trecut aproape un ceas de când vorbesc și vreau să fiu foarte, dar trebuie să clarificăm puțin dela această tribună pe cât este cu putință și situația internațională.

Se vorbește de timpuri grele, se vorbește de nori care înconjoară țara noastră, de un foc care de fapt a și izbucnit și foarte ușor scântele ar putea să treacă și pe la noi. Această situație extraordinară de încordată și grea ne duce într'o stare care până acum nu a existat, căci înainte de războiul mondial nu s'au cu-

noscut decât două stări: de pace sau de războiu; dela războiu încoace și în zilele noastre mai ales există o stare care este în afară de focul mitralierelor, al tunurilor, al gazelor asfixiante și al bombelor din aer, dar altfel are o asemănare mai mult cu războiul decât cu pacea. Noi putem spune că din punct de vedere economic suntem 75 la sută în stare de războiu. Trebuie să facem eforturi în acest domeniu și în ce privește finanțele țării, și în ce privește brațele de lucru, și în ce privește toate energiile și puterea noastră națională, încât toate acele planuri frumoase, care s'au dezvoltat în discursurile ținute la Mesaj, cad pe planul al 2-lea și ne vedem restrânși la o singură preocupare, de a vedea armata și țara înzestrată cu toate instrumentele de rezistență, așteptând cu pușca la picior, armași, desfășurarea evenimentelor.

Toată atenția noastră trebuie să fie îndreptată spre apărarea intereselor noastre pe planul internațional. Conflictele care au izbucnit nu s'au produs din vina noastră. România nu numai că nu a participat și nu a comis niciun act provocator; dar ea nu trăiește într'o astfel de atmosferă, care ar îndreptăți pe cineva să spună că din cauza stărilor dela noi am creat vreo tensiune internațională.

Din contră, România, de când sunt consfințite hotărârile ei prin tratate internaționale, nu a făcut altceva decât a urmărit un sistem continuu de asigurare al păcii și a securității sale ca Stat.

Din grupul dușmanilor noștri însă mereu se a-runcă, direct și indirect, dar mai ales prin subînțele-suri, astfel de aluziuni, ca și când pământul nostru românesc ar fi un produs al unor tratate internaționale, care au fost mai bune sau mai rele — adversarii le critică complet — și că odată aceste tratate modificate, beatitudinea și starea normală abia atunci ar intra în vigoare

Contra acestei rătăcirii trebuie noi totdeauna nu numai să protestăm, dar cu propaganda noastră, cu corpul nostru diplomatic, crescut într'o atmosferă națională și bine pricepând interesele și problemele care frământă România, s'o înlăturăm din străinătate. Dar, în momentele acestea grave, în care ne aflăm noi, ar fi poate mai bine să facem mai puțină politică și diplomație și să ne regrupăm, să ne retransăm forțele noastre pe bazele constitutive ale înseși existenței noastre de neam și Stat.

Numai în felul acesta suntem în plenitudinea conștiinței, că reprezentăm o chestiunea dreaptă în fața tuturor forurilor din lume și că România este mai hotărâtă ca ori când, și cu arma în mână, să-și apere drepturile sale (*Aplause*).

D-I Radu Portocală, ministru secretar de Stat: Permiteți-mi să adaug: se continue aceeași politică de neutralitate, care este nu numai strictă, dar și sinceră. (*Aplause prelungite*).

D-I Caius Brediceanu: Domnule Ministru, chiar voiam să amintesc de neutralitate, dar permiteți-mi să spun că această neutralitate armată este atât de costisitoare și obositoare, încât macină un neam, dacă durează mai mult timp. Neutralitatea nu este scopul politicii externe a României. Această neutralitate este numai un mijloc ca să apărăm integritatea și independența Țării Românești. (*aplaude prelungite*), căci după 20 de ani, în care, cu toată încrederea, ne-am așezat hotărârile conform tratatului dela Paris, unde am luat și eu parte ca modest reprezentant și delegat al României la conferința de pace sub auspiciile aceluiaș președinte, care mă onorează astăzi cu președenția sa, am pus multă încredere că după războiul mondial lumea va fi așa de obosită de ororile și jertfele lui, că în orice caz se va lupta pe toate căile ca spiritul de pace și de înțelegere să domine, iar nu ca după 20 ani să intrăm într'o altă vâltoare a războiului. Noi, repet, n'am contribuit cu nimic ca acest spirit să dispară, nici din convingerea noastră și nici din ținuta noastră, în concertul mondial, dar totuși am ajuns și noi acum la formula *tantum juris habet, quantum potentia valet*, adică greptul tău internațional atât cântărește, câtă putere efectivă ai. Eu cred, cu jertfele pe care le facem și mai ales cu armătura materială și sufletească pe care o avem, vom face față tuturor nevoilor. (*Aplause*).

Domnilor și acum în atmosfera aceasta creată din afară, cum a zis și domnul Ministru Portocală, suntem obligați și dispuși să păzim cea mai strictă neutralitate.

Eu cred că nimic nu ne împiedică ca pe lângă prietenii care le-am avut să căutăm să avem și prietenii noi. Și prietenii pe care le-am avut, sunt de așa ordin, că ele nu sunt trecătoare, ele nu sunt improvizării și descoperiri de frății sentimentale, care mai înainte n'au existat, noi avem legături, așa cum este însăși firea poporului nostru, care depășesc vremurile și toate contractele care s'au încheiat și se vor încheia pe baze internaționale. Noi nu putem să uităm serviciile ce ni le-a adus Napoleon al III-lea, când a pus în mișcare armatele sale ca să execute testamentul politic al lui Napoleon I din memorialul dela Sf. Elena. Napoleon I a spus: „Ași vrea să mă întorc în Europa și să creez State naționale“, idee care, până când a ajuns în exil, nu a existat. Executor testamentar i-a fost nepotul său, Napoleon al III-lea, care a pornit cu armatele sale, împreună cu cele piemonteze și a rupt la Solferino, Milanul de sub s'ăpânire străină, ca 7 ani mai târziu a răușit să scape și Veneția dela Austriaci, botezându-se aceste lupte cu sânge francez și italian. Victoriile acestea au avut repercusiunea lor la noi în Unirea Principatelor. Astfel poporul Italian, care la Piemont a plecat la vale spre unitate merge concomitent și paralel cu procesul de unire a poporului român.

Dar, Domnilor, în ce privește Italianii suntem noi nevoiți așa de târziu să constatăm legăturile noastre cu ei? Înșăși expediția lui Traian peste Dunăre n'a

fost alceva decât legătura noastră cu rasa latină, fiindcă atunci imperiul român „Orbis terrarum“, a fost în plină floare, dar s'a găsit nevoit să opună rezistență față de invaziile barbarilor. La Turnu-Severin, arhitectul Apolodor din Damasc, a construit acel celebru pod și la inaugurarea lui invocând Traian, ajutorul zărilor, augurii i-au confirmat că acest război este „bellum sacrum, iustum et necessarium“. Și astfel s'a făcut acest cap de pod de dincoaci de Dunăre, care s'a numit Dacia și a devenit apoi Dacia Felix, Dacia fericită. Că barbarii după 180 ani de dominație romană au fost în stare să sfărme puterea romană, este un fapt cunoscut în istorie. Dar oricare om, care iubește dreptatea, dacă va vedea harta acelei Dacii, fericite, va vedea în ea și harta României de astăzi. Peste controversile istoricilor și filologilor își va da seama că acolo unde a fost Dacia lui Traian, este și Dacia Regelui Carol al II-lea, (*Aplause*). Și dacă o parte din acest pământ românesc a ajuns să stea o mie de ani sub stăpânire feudală, străină, acesta este un proces al Evului Mediu și numai în parte neamul românesc a fost silit să-l accepte, fiindcă totuși și-a menținut o independență redusă sub suveranitatea Turcilor, independența Moldovei și a Munteniei.

Dacă tragem o linie dela Baltic până la Triest, vedem că feudalismul este un produs nu numai al sistemului de baroni și de conți adunați și întruniți împrejurul unui rege cu care și-au întărit autoritatea, războindu-se de multe ori și cu acest rege, dar este în același timp un produs al catolicismului. Până la orbita unde a ajuns biserica latină, care, cu dominicanii săi, a botezat și a creștinat și pe unguri, până la hotarul bisericii catolice latine se întinsese și feudalismul. Dar acest sistem feudal a fost un sistem insurecțional față de regalitate. Nu a fost un sistem național, ci a fost un sistem căruia îi era cu totul indiferent dacă iobagul era ungar, neamț sau valah. Redesteptarea noastră națională însemnează în același timp scăparea de sistemul feudal, emanciparea valahului iobag. Deodată cu cultura proprie românească și mai tare în epocă de după revoluția franceză, când încep să răsară ideile și aspirațiile de a forma un stat național, se vede din rapoartele consulilor austriaci, prusiaci și francezi din București și Iași, către guvernele lor, frica că se va forma o Dacie pe acest teritoriu, că Românii vor forma un Stat unitar.

Dar, d-lor, chiar azi e Vinerea Mare catolică, când încep pelerinii să meargă la Roma, străini din toate părțile, unii credincioși, alții doritori să vadă antichitățile și minunile Romei moderne. Cei mai mulți vor ajunge să admire și forul lui Traian, cu coloana lui Traian.

O voce: Și contele Csaky cu contele Teleki, sunt acum acolo la Roma.

D-l Caius Brediceanu: Eu cred că contele Csaky, sau contele Teleki, ori care din ei, vor putea profita mult din călătoria lor la Roma. Cred, că ar fi bine

ca ei, ca și ceilalți pelerini, când es din Palazzo Venezia și vor merge în față la forul lui Traian, să mediteze asupra rostului acestei statui. Au să-și dea seama că această statuie are, în formă de spirală, în reliefuri întinse până sus, întipărită prima pagină a istoriei românești. (*Aplause îndelungate*).

Întâmplarea a voit ca deasupra acestei statui să fie acum un Papă, reprezentant al creștinismului, iar poporul nostru să fie un popor latin și un popor creștin în Carpați și la gurile Dunării. Această constatare nu este a mea, ci neamul românesc a avut fericirea ca erarii noștri uniți, făcându-și vizita obișnuită, ad limina apostolorum, la sfântul părinte, acesta, în răspunsul la alocațiunea lor, să facă această declarație. A făcut-o sfântul părinte care dela începutul acestui război s'a pus cu toată autoritatea sa morală, universal recunoscută, pe un teren foarte înalt încât însuși președintele Roosevelt, protestant, a trimis un ambasadorspecial pe lângă persoana sa.

Autoritatea aceasta morală și spirituală care, totdeauna în cursul secolelor a învins materia, a aflat de bine să facă constatările de care am vorbit, răspunzând celor trei erarhi români, cărora le-a spus: „voi sunteți descendenții acelora ale cărora figuri sunt fixate în marmură pe coloana lui Traian“. Eu cred că un sentiment de profundă grațitudine poate să aibă poporul român pentru această enunțațiune. (*Aplause*).

Cine vizitează această statuie, dacă are numai puțin spirit critic, trebuie să-și pună întrebarea, sper că și Conții Teleki și Csaky o vor face: „ce s'a ales cu acești coloni, a căror primă pagină din istorie este înscrisă în spirală pe statuia coloana lui Traian?“. Trebuie să ajungă orice om de bine și mai ales frații noștri italieni, care au contribuit cu sângele și energia lor ca România de azi să fie înfăptuită, la convingerea că Dacia lui Traian a fost mutilată timp de 1.600 de ani. (*Aplause prelungite*).

Acum Domnilor, când ne-am regăsit hotarele noastre, care nu se bazează numai pe grația tratatelor instrumente internaționale care fixează numai rapoartele noastre cu celelalte popoare învecinate, însăși dreptul nostru pe acest pământ răsare deodată din momentul în care am colonizat prin Traian această provincie. (*Aplause*).

Bazele dreptului nostru internațional sunt așa de profunde și indiscutabile, încât noi, când am hotărât la Alba-Iulia să ne unim pe veci, fără condiții și pentru totdeauna, cu frații din Vechiul Regat, nici nu am așteptat consfințirea internațională printr'un tratat al hotarelor noastre și întreg neamul românesc imediat a fost mobilizat și însuflețit a alergat ca să-și îndeplinească aceeași misiune ca și odinioară Impăratul Traian, atunci când a creat acest cap de pod. Și fără să fie semnat tratatul dela Trianon sau St. Germain sau Versailles, diviziile noastre transilvănene, sub comanda generalilor Hansu și Pop, au colaborat și au sângerat pe același

front cu frații din Vechiul Regat ca să apere nu numai hotarele care atunci nici nu se știa pe unde vor trece definitiv, dar civilizația omenirii și creștinătatea față de puhoiul bolșevic. (*Aplause*)

Cea mai esențială pagină din istoria Ungariei moderne se reface într'un mod artificial. Fără ocuparea Budapestei de trupele românești, făcută cu atâta prevedere, cu atâta geniațitate de Regele Ferdinand și de sfetnicul Lui de atunci, frica pe care o vedem scrisă în memoriile d-lui Lloyd George de o invazie a roșilor la Rin și a tuturor nemulțumiților, putea să devină o realitate, iar civilizația Europei ar fi fost distrusă pentru totdeauna. Astfel, d-lor, noi suntem pasnici, noi nu avem, cum a spus Maiestatea Sa — nimic de cerut, dar nici nimic de dat. Noi stăm la pândă și așteptăm cu încredere și cu liniște ziua de mâine.

Când Maiestatea Sa a coborât în mijlocul nostru ca să ia contact cu Reprezentanta Națiunii, un act aproape religios, care se aseamănă mult cu culminația liturghiei noastre în momentul prefacerii, a fost îmbrăcat în uniformă sobră a ostașului de front. În această uniformă a fost și în cele patru colțuri ale României și a lăsat cu vocea Sa hotărâtă, energică, dar cuminte să se știe în toată lumea care este dreptul nostru și pe ce ne bazăm noi și ce situațiune internațională vrem să ne păstrăm noi în acest colț al Europei.

Dar Domnilor Deputați, în aceeași uniformă de campanie, atât de plăcută o. hiului mulțimei, însă acoperit cu coiful de oțel al dorobanțului, l'am văzut, câteva zile numai după primele concentrări și primele

rechiziționări care au agitat în primăvara anului trecut poporul românesc, l'am văzut la parada militară dela 10 Mai, la acea revistă grandioasă, care poate nici n'a fost vreodată mai impunătoare ca atunci, în mână cu un baston, care părea că este un baston magic. Defilau trupele rând pe rând și în viziunea omului s'a născut ideea, că vezi legiunile lui Traian, care trec în ritmul roman, cu pasul lor cadențat, se părea că sunt arcașii lui Ștefan cel Mare, iar când au venit călăreții, părea că sunt cavalerii, alaiul domnesc care a însoțit pe Mihai Viteazul în raidul său dela București la Viena și la Praga, credeai că sunt ostașii lui Horia, că sunt legiunile lui Avram Iancu, că sunt dorobanții dela Plevna și Mărășești, că sunt țărani noștri din Ardeal și Banat, aceia pe care i-am adus cu frunză verde la Alba-Iulia, ca proclame Unirea noastră, definitivă și irevocabilă (*Vii aplause prelungite*).

Dar Domnilor Deputați, acestea au fost numai viziuni. Realitatea a fost cu totul alta. Maiestatea Sa a avut în mână bastonul de mare mareșal al Neamului Românesc. Și când dânsul îl va ridica, noi vom lepăda uniforme albastre și vom lua și noi și copiii noștri uniforme de câmp și nicio palmă de pământ, din pământul sfânt al României, nu poate fi luată de dușmani. (*Aplause prelungite*).

Acestea sunt considerentele, Domnilor Deputați, și Domnule Ministru, pentru care și eu accept cu însuflețire proiectul de răspuns la Mesajul Tronului. (*Vii aplause; oratorul este felicitat de Domnul Președinte și de Banca Ministerială*).

DISCURS

rostit la discuția de răspuns la Mesajul Tronului în ședința dela 19 Martie 1940 a Adunării Deputaților de N. C. SCHINA, deputat președintele suprem al Asociațiilor pensionarilor din România, avocat.

Președinte D-1 Consilier Regal Dr. Al. Vaida-Voevod: D-1 Deputat N. C. Schina, are cuvântul:

**Domnule președinte,
Domnule ministru,
Domnilor deputați,**

Mesajul Regelui Nostru, în legătură cu funcționarii publici, este urmarea firească a Poruncii ce El a dat în 1935 sub un regim definitiv condamnat.

De aceea cuvântul Maiestății Sale, rostit cu ocaziunea deschiderii celor două sesiuni

legiuitoare, se întemeiază pe principiile ce stau la baza noiei așezări constituționale și a noului organism politic, acela a Frontului Renașterii Naționale, care reprezintă scutul de apărare și de conservare a conștiinței și a forței neamului nostru. (*Aplause*).

Acest organism politic urmărește ca structura Statului sub noul așezământ, să fie astfel organizată încât să poată conlucra — o spune lămurit expunerea de motive a legii de creare a Frontului Renașterii Naționale — la întocmirea unei administrații publice desăvârșită și la ridicarea și asigurarea bunului

mers al serviciilor dependente de această administrație. F.R.N. menținând în mod statornic și nesdruncinat legătura dintre Coroană și Țară, înțelege astfel să se sprijine pe noile așezăminte parlamentare, administrative și profesionale, reprezentând în viitor baza întregii vieți a Statului nostru.

Dacă, Domnilor Deputați, pentru funcționari a fost o dată memorabilă aceea când în 1935 s'a rostit Porunca Regală, astăzi ea a devenit o zi istorică prin toate cele ce au urmat și care au venit să întărească cuvintele Regale rostite în acea împrejurare.

Maiestatea Sa Regele a inaugurat în Aprilie 1935 Ora Administrației, care, cum am spus încă dela început, se făcea în împrejurări politice diferite de cele de azi. Dacă pătrundem bine litera, dar mai cu osebire spiritul declarațiilor Regelui, observăm, evident, îngrijorarea Ce-l cuprindea sub raportul modului cum se înfățișa în țară administrația publică.

Maiestatea Sa Regele pornea evident dela principiul cunoscut că dreptul administrativ este știința care se ocupă de organizarea de Stat, iar că administrația publică este complexul puterilor menite să asigure executarea legilor.

Domnilor Deputați, un geniu creator este acela care întrunește în cel mai înalt grad toate facultățile omenești. Maiestatea Sa Regele când vorbea la 1935, ne înfățișează acel geniu creator deoarece, constatând care era starea de fapt în momentul cuvântării Sale în Ora administrației, avea în gândul său și mijloacele de a o îndrepta. Marile reforme survenite după aceasta ne învederează că dacă a governa însemnează a prevedea, apoi geniul creator al Maiestății Sale Regelui mai dovedește că Domni însemnează a *prevedea*, dar *a și crea*.

Prestigiul autorității grav compromis, caracterizat printr'o formulă care are a fi și la înălțimea exprimării Președintelui Comisiunii de răspuns la Mesajul Tronului, strălucitul academician, Profesorul Petrovici, „de carență a spiritului de legalitate”, l-a determinat pe Rege să vadă necesitatea intronării

unei administrații care să aibă ca principal scop reabilitarea legii și reintronarea normei de autoritate a Statului. Regele a dorit și acum este pe cale să se înfăptuiască gândul său la realizarea unei administrații model. (*Aplause*).

Complexul de legi anunțate, care intră astfel în programul guvernului, publicat cu ocaziunea instalării sale, ne înfățișează — prin fericită coincidență — și gândurile marelui nostru om politic, personalitate de vastă cultură, energie de fier și desăvârșită expe-

N. C. Schina

riență, Domnul Consilier Regal Gheorghe Tătărescu, Președintele Consiliului de Miniștri, și a neprețuitului său colaborator, eminentul Ministru Secretar de Stat, D-l Radu Portocală, profund cunoscător al tuturor problemelor administrative și ale cărui distinse însușiri am avut ocaziunea a le constata și aprecia cu ocaziunea discuțiunii proiectului de lege asupra numirilor în funcțiunile publice în comisia mixtă a Camerei și Senatului din toamna anului trecut.

Domnul Ministru Portocală ne-a făcut onoarea a ne solicita să punem la dispoziția d-sale tot materialul de care dispunem și care se va avea în vedere de d-sa, urmând

a-l supune și Comisiunii ce s'a instituit pentru ca să ne putem afla în fața unei opere complete în cadrul reformelor ce d-sa ne-a anunțat.

D-l Radu Portocală, Ministru, Secretar de Stat: Eu vă mulțumesc, domnule Schina, cu recunoștință pentru sentimentele frumoase pe care le exprimați. Țin însă să vă amintesc că această operă, pe care eu însumi o socotesc uriașă, nu-mi aparține, eu sunt un agent executor. Ea aparține Președintelui Consiliului de Miniștri, D-l Gheorghe Tătărescu, care va elabora Codul funcțiunii publice. (*Aplause*).

D-l N. Schina: Domnule Ministru, nu sunt în desacord cu banca ministerială și nu tăgăduesc nimic din partea pe care marele conducător al Guvernului o are și o va avea în realizarea acestei opere de însemnătate covârșitoare. Dar trebuie să recunosc munca, în realitate uriașe, de care ne-ați vorbit, dar pe care și d-voastră o depuneți pentru realizarea gândurilor frumoase și înalte ale Președintelui Consiliului. Eu sunt dator, Domnule Ministru, să așez pe fiecare la locul său și omagiile pe care vi le-am adus nu numai că nu le retrag, dar din contră le întăresc, fiindcă recunosc ceea ce d-voastră ați făcut și veți mai avea a face pentru Corpul funcționarilor publici din această țară. (*Aplause*).

Sugestiile noastre și materialul ce v'am prezentat referitor la alcătuirea statutului funcționarilor, vă va îngădui domniei-voastre să rețineți și să vă însușiți ceea ce veți socoti necesar. Imi permit însă să vă atrag atențiunea binevoitoare că la reformele ce ne-ați anunțat, am pus totdeauna înainte o obiecțiune de principiu, la care nu renunțăm și pe care o repetăm oridecâteori ocaziunea se prezintă, pentru a reveni și insista asupra ei. Noi credem că o operă ca aceea a statutului funcționarilor trebuie să fie unitară și nu fragmentară. Vă păstrăm totuși recunoștință, chiar dacă ne aduceți legi fragmentare, fiindcă suntem convinși că toate pornesc numai din imboldul și gândul sincer al Domnului Președinte al Consiliului și al d-voastră, de a se da țării Administrația model de care Maiestatea Sa Regele vorbea

— luminos și lapidar — în 1935. (*Aplause prelungite*).

D-l Radu Portocală, Ministru, Secretar de Stat: V'am spus și altădată, D-le Schina, că aceste legi pe care le-am adus până astăzi sub formă fragmentară, se vor topi toate în Codul funcțiunii publice, astfel cum dorește d. Președinte al consiliului de Miniștri Gheorghe Tătărescu, care va cuprinde: capitolul I: numiri și înaintări; capitolul II: statut; capitolul III: cumul, și capitolul IV: celelalte dispozițiuni privind în special armonizarea salariilor. (*Aplauze puternice*).

D-l N. Schina: Cu aceste explicațiuni, atât de luminoase și importante și care vor satisface netăgăduit întreaga masă a funcționarilor publici, și pe care ni le dați D-le Ministru, îngăduiți-mi să renunț la obiecțiunea de principiu pe care am ridicat-o și să primesc cu deplină satisfacție sistemul d-voastră de a se organiza aparatul de Stat și de a se stabili bazele fundamentale prin legea ce denumim: „Statutul funcționarilor publici”.

Ca reprezentant al acelor care mi-au încredințat un mandat în acest parlament — funcționari și pensionari — îmi voi lua dar îngăduința de a examina și pune în adevărată sa lumină cuvântarea Maiestății Sale Regelui din 1935, precum și Mesagiile Tronului din 1939 și 1940 și deopotrivă adresa de răspuns la Mesagiul Tronului, astăzi în discuțiune, asociindu-mă fără rezervă la omagiul de afecțiune, respect și admirație pentru Suveranul nostru.

Statutul funcționarilor a făcut obiectul unor serioase studii și a unor îndelungate observațiuni. După cererea făcută de mult regretatul și strălucitul președinte al Consiliului de Miniștri, Armand Călinescu, Federația generală a asociațiunilor profesionale de salariați publici a întocmit un anteproiect de statut ce se resimte puternic de colaborarea insufletită și competentă a președintelui său, d. Stancu Brădișteanu, care activează în această direcțiune de mai bine de 2 decenii. Și în opera această, Domnilor Deputați, nu trebuie să vedeți numai experiența funcționarului, dar și sufletul lui și toate nevoile pe care le încearcă acest mare Corp de atâta amar

de timp. Acest proiect a fost luat în considerație și de fostul ministru de justiție, d. Victor Iamandi, care după ce i-a introdus importante modificări, l-a depus în Senat în sesiunea deschisă la 7 Iunie 1939.

În cursul lunii Ianuarie 1940, domnul Ministru Portocală, convocând în comisiunea restrânsă pe d. Stancu Brădișteanu, secretar general al Ministerului Cultelor și Artelor și totodată Președinte al Federației funcționarilor publici; pe d. senator I. D. Enescu, vicepreședinte al Confederației asociațiilor de intelectuali din România, și pe mine în calitate de reprezentant ales în Parlament al funcționarilor și pensionarilor, ne-a pus în cunoștință de intențiunile d-lui președinte al Consiliului, de a se elabora un complex de legi care se vor încheia cu Statutul funcționarilor, dar care însă, după explicațiunile multumitoare ce ne-ați dat și de care cu vie satisfacție am luat act, va avea forma sa definitivă așa după cum adineauri ne-ați precizat, D-le Ministru Portocală.

Cu acea ocaziune, d. Ministru Portocală, ne-a mai cerut să-i prezentăm toate lucrările ce posedăm în legătură cu această importantă reformă cu caracter organic. Pe lângă ante-proiectul foderăției funcționarilor publici, d. senator I. D. Enescu a prezentat și tablourile ce privesc ierarhizarea și încadrarea funcțiilor publice, precum și sistemul imaginat de d-sa asupra armonizării salariilor.

Totodată Federația funcționarilor publici în acord cu d. senator Enescu, în calitatea sa de vicepreședinte al Confederației profesioniștilor intelectuali, a pus în discuțiunea comitetului acestei confederațiuni, atât ante-proiectul de statut al funcționarilor elaborat de Federație, cât și acela prezentat în Senat de d. ministru Iamandi, comitet care i-a introdus o serie de amendamente care fără întârziere se vor prezenta d-lui Ministru Portocală, pentru a le studia și prezenta Comisiunii Speciale ce a alcătuit.

Nu înțeleg, în circumstanțele de față a intra în amănuntele dispozițiilor ce privesc în general Statutul Funcționarilor. Țin însă ca în prealabil și cu ocaziunea discuțiunii în fața acestei Onorate Camere, să atrag aten-

țiunea specială asupra celor ce am mai declarat cu ocaziunea discuțiunii la Mesaj, în Iunie 1939, și anume, că până la votarea Statutului ar trebui să se ridice suspendarea stabilității decisă prin Jurnalul Consiliului de Miniștri din 4 Martie 1938, luându-se în considerație că la sfârșitul anului 1939, luna Decembrie, dispozițiunile acestui jurnal au fost revocate în parte prin legea Corpului P.T.T., votată de ambele Corpuri Legiuitoare și care a anticipat astfel asupra ridicării suspendării de stabilitate, și aceasta prin reînființarea comisiunilor disciplinare.

Pentru moment și cu ocaziunea discuțiunii de față, voi examina sumar:

a) Ierarhizarea, încadrarea funcțiilor și armonizarea salariilor;

b) Caracterul profesional și caracterul politic al asociațiilor de funcționari publici administrativi;

c) Observațiuni asupra necesității unei serioase educațiuni profesionale a funcționarilor publici;

d) Examinarea chestiunilor privind notele de calificare ce urmează a se da pe alte baze decât cele de azi.

Ierarhizarea, încadrarea funcționarilor și armonizarea salariilor:

Voi examina cu oarecari amănunte pasagiul adresei de răspuns la Mesajul Tronului, care se referă la acest important capitol, după criterii obiective și juste, ținându-se seama de importanța funcțiilor în Stat, de retribuțiunile echivalente funcțiilor similare și de ameliorarea materială ce se aduce întregului Corp funcționăresc.

Voiu căuta a lămuri acest pasaj, în primul rând, bazat pe asigurările date de d. Prim Ministru Gheorghe Tătărescu, în apelul adresat Țării și care a avut așa de mare răsunet, în seara de 18 Martie 1940, care se rostea astfel:

„Guvernul se ocupă de nevoile funcționarilor publici, greu loviți de scumpirea generală a vieții. El pregătește o lege de armonizarea salariilor — un vechiu deziderat al Corpului funcționăresc — și cu prilejul întocmirii acestei legi se vor găsi norme mai

juste, atât pentru erarizarea funcțiilor, cât și pentru retribuțiunea lor, aducându-se în același timp întregului corp funcționăresc o ameliorare materială de mult așteptată. Se va introduce în această lege atât principiul minimului de salariu, cât și principiul salariului mărit în raport și cu greutatea familiare ale funcționarului.

Această reformă va aduce o îmbunătățire sensibilă condițiilor de viață ale corpului funcționăresc și va avea în același timp urmări binefăcătoare în dezvoltarea serviciilor noastre publice”.

Imi iau de aceea îngăduința ca odată cu lămuriri asupra acestei chestiuni de armonizare a salariilor de o importanță covârșitoare și asupra căreia voiu insista întrucâtva, va rămâne ca ulterior să o examinez și în consecințele ei, deoarece funcționarul devenind odată pensionar, are interesul și dreptul să cunoască de acum soarta ce îi este rezervată după încetarea funcției active prin trecerea sa la pensie.

Este fără îndoială un deziderat de mult formulat, cum ne-o spune atât de luminos și cu și cu așa de mare autoritate d. Prim-Ministru, insistând asupra armonizării salariilor.

De multă vreme funcționarii au examinat această chestiune și au concretizat-o în lucrări speciale, care în diferitele împrejurări au fost supuse forurilor în drept.

În ultimul timp și încurajați mai cu osebire de declarațiunile făcute de Domnul Ministru Portocală în această privință, atât Federația funcționarilor publici, cât și distinsul vice-președinte al Confederației intelectualilor (Capir), domnul arhitect I. D. Enescu, care în lucrările sale a ținut seamă și de observațiunile făcute în ședințele speciale ale Capir-ului, s'au ocupat în mod foarte atent de această chestiune.

D-sa a alcătuit aceste tablouri pe care vi le prezint, domnilor deputați, și totodată Domnului Ministru Portocală, Domnului Președinte al Adunării, domnului Președinte al comisiunii de răspuns la Mesajul Tronului și domnului raportor al adresei de răspuns, pentru a se putea înțelege mai bine care este punctul de vedere al funcționarilor și

al pensionarilor în această privință. Și nu fac o indiscrețiune atunci când supunând atențiunii dv., aceste tablouri, mai afirm că Domnul Prim Ministru, în acord cu Domnul Ministru de Finanțe, înțelege să facă sacrificii bugetare importante pentru armonizarea salariilor. Să nu vă emoționeze însă că expunerea strălucită a Domnului Ministru de Finanțe, ca și voluminoasele documente ce ni s'au prezentat cu privire la bugetul general al țării, nu prevede o augmentare pentru armonizarea salariilor, deoarece-ce pentru augmentarea bugetului general al țării cu suma de patru miliarde, cât se destină armonizării, nu am decât să mă raportez la declarațiunea făcută de Domnul Prim-Ministru Gheorghe Tătăărăscu, prin apelul adresat țării în seara de 18 Martie crt.; apel care survine posterior elaborării și votării bugetului general al țării și care stabilește până la evidență că Domnul Prim-Ministru, în perfect acord cu colegul său dela Finanțe are deja fondurile și găsită formula de soluționare, după care armonizarea salariilor va avea a se face.

(Vezi anexele).

Iată tablourile — A și B — și pentru care cer încuviințarea de a se trece în textul cuvântării mele și în Monitorul Oficial, ținând a face dela început precizarea că ierarizarea, încadrarea și armonizarea salariilor vor trebui, toate laolaltă, să cuprindă, fără excepție, toate funcțiunile.

Tabloul A, cuprinde funcțiunile salariile și pensiile astfel cum au fost supuse de noi spre examinare Domnului Ministru Portocală și Comisiunii speciale de sub președinția Domnului Nicolae Otescu.

Putându-se lua ca normă de clasare și încadrare și totodată de salarizare gradele militare și astfel după cum și Maiestatea Sa Regele, îmi permit a crede că s'ar fi exprimat, se vor cuprinde în viitor în tablou, așa cum mai sus am precizat, administrația, justiția, cultele, educația națională, funcțiunile tehnice, toate instituțiunile de Stat, Regii Autonome, etc., etc., stabilindu-se ca minimum de salariu — salariu pe care Domnul Prim-Ministru îl denumește salariu social —

lei 3000, rezervându-se funcțiilor rurale salarii, variind între 1500—2000 lei. Tabloul cuprinde astfel, înglobând și funcțiile rurale, XIII grade, cu câte 3 clase fiecare și pornește dela acel minim de salariu de 3000 lei prevăzut la gradul al XIII și ajunge la funcțiile de gradul I privind salariile Primului Ministru, ale Miniștrilor și Subsecretarilor de Stat.

Tabloul B, având în vedere condițiile de studii, se ocupă de raționalizarea salariilor, ținând seamă de limita duratei serviciului, și cuprinzând 4 grupe. Grupa I, privind pe cei cu doctorate și specialități academice; grupa II, licența și specialități echivalente; grupa III, bacalaureat și școli echivalente; grupa IV, clase secundare și echivalente și grupa V cursul primar.

Tabloul acesta precizează că șefii de birou clasa I poate avansa în ierarhie până la gradul cei mai înalt; șefii de birou clasa II-a până la gradul de director; subșeful de birou până la gradul de șef de serviciu; impiegatul stagiar până la gradul de subșef de birou și personalul de serviciu și auxiliarii lui până la gradul de impiegat stagiar.

Acestea ar fi normele propuse de noi și care au intrat deja în studii, așa după cum ne asigură că a și dispus domnul ministru Portocală, susceptibile însă de a fi modificate.

Trecem cum am spus acum, domnilor deputați, și ertați-mi digresiunea, la modul cum înțelegem noi, ca odată cu armonizarea salariilor să se facă și armonizarea pensiilor, și mă simt cu atât mai încurajat a face asemenea propuneri cu cât doleanțele pensionarilor au fost formulate de aproape toți antevorbitorii mei și aceasta mai cu osebire când Secretariatul Camerei ca și noi deputații suntem asaltați de nenumărate petiții de pensionari care cer stăruitor o îmbunătățire a situațiunii lor, spre a fi supuse binevoitoarei atențiuni ale domniilor voastre, reprezentanți ai Camerei.

Propunerile acestea privind pensionarii, să-mi dați voie a le face și în calitatea mea de Președinte al tuturor asociațiilor de pen-

sionari din țară, care ca și funcționarii publici, mi-au conferit și ei mandatul de deputat. Este dar vorba, domnilor deputați, de oameni care și-au închinat întreaga lor viață binelui și apărării Patriei, și cred, că funcționarii publici, care vor fi și ei odată pensionari, vor subscrie cu generozitate, ca din fondul de patru miliarde ce se rezervă armonizării salariilor, să se distragă o sumă relativ redusă în favoarea pensionarilor civili.

Pentru aceasta, Domnule Ministru și Domnilor Deputați, tabloul ce mi-am permis a vă înfățișa și analiza cu privire la încadrarea funcțiilor și armonizarea salariilor funcționarilor, l-am completat în sensul că el stabilește aceeași armonie, dar, în parte, însă, numai cu pensiile, sau mai bine zis cu regimul pensiunilor de azi.

Dacă, cu privire la armonizarea pensiilor, noi am fi venit înainte de 22 Septemvrie 1938 și care ar fi urmat firesc să se facă automat după modelul armonizării salariilor, desigur că armonizarea pensiilor ar fi luat așa proporții, încât disponibilitățile bugetare nu le-ar fi putut satisface. La 22 Septemvrie 1938, și a propus însă un decret-lege care a stabilit un nou regim de pensii, dela acea dată înainte și masa pensionarilor din întreaga țară se declară mulțumită de felul cum s'a soluționat regularea drepturilor la pensiuine pe viitor. Intre timp și în special la 1931—1932, guvernul de atunci a socotit — în mod nedrept — să reducă în proporții de aproape 40% pensiunile atunci în vigoare. Ei bine, numai această nedreptate voim să o corectăm astăzi! În acest scop am formulat un amendament, care cerem a se avea în vedere la Adresa de Răspuns la Mesajul Tronului. Acest amendament, astfel cum l-am formulat, cere ca în armonizarea salariilor funcționarilor publici, prevăzută în Mesajul din 7 Martie, să se cuprindă și fraza prin care să se anunțe și armonizarea pensiilor civile, stabilite înainte de 1 Septemvrie 1938, ale căror cote se găsesc sub 75%, mergând până la 35%, și aceasta în cadrul cotelor prevăzute în decretul-lege Nr. 3268 din 22 Septemvrie 1938. Și fiindcă spuneam că ace-

astă armonizare și în așa fel aplicată pensiunilor ce s'ar armoniza nu ating sume ce poate actualmente nu s'ar putea lua în considerare, precizez că suma destinată acestei armonizării a pensiilor civile nu va depăși cifra de 225 milioane, cum de altfel rezultă din chiar calculele stabilite de însăși Direcțiunea Casei Generale de Pensii a Statului.

Acest amendament fiind astfel precizat, vă rog să binevoiți a-l lua în considerație, Domnule Raportor al Adresei de Răspuns la Mesajul Tronului, binevoind a mai cunoaște că el a întrunit adeziunea anticipată a aproape 70 de deputați, ceea ce îmi dă forță morală și încrederea de a-l susține cu tărie. Realizându-se dorințele exprimate prin acest amendament, vom aduce pacea și liniștea în sufletele atât de necăjite acelor categorii de pensionari care au păstrat totdeauna spiritul de ordine cel mai desăvârșit și s'au înclinat cu resemnare în fața unor lovituri primite, conștienți fiind că sacrificiile ce li s'au impus erau menite exclusiv să subvină supremelor necesități ale țării.

Cum puteți ușor constata, astfel revenind la funcționarii publici, Mesajul de deschidere al Corpurilor Legiuitoare, prezintă o însemnătate deosebită, deoarece se afirmă prin el, în termeni categorici, necesitatea de a se reglementa poziția morală și materială a funcționarilor printr'un complex de legi ce vor face fără întârziere obiectul examinării domniilor-voastre și menite a rezolva probleme de organizare și de acțiune ale Corpului funcționarilor publici. Toate aceste legi nu fac însă — și trebuie să o subliniem pentru a le pune în evidență întreaga valoare și adevărata semnificație — decât să dea expresiune — sau să asigure posibilitățile de realizare unui program de înalt înțeles moral pe care Majestatea Sa Regele îl schițase — lapidar, dar luminos — cu prilejul inaugurării în 1935 a orei administrației. Program de largă înțelegere omenească. Rezumat a ceea ce a fost, și îndreptar — definitiv — pentru ceea ce va trebui să fie. (*Aplauze*).

Iată cum se adresa într'adevăr Majestatea Sa Regele, funcționarilor publici:

„E o frumoasă menire la care ați fost chemați, aceia de a veghia, în orice clipă, la bunul mers al Statului, la progresul continuu a iubitei noastre Patrii și la buna stare și mulțumire a populației.

A fi un administrator nu înseamnă a aplica numai litera unei legi, a unui regulament sau a unor instrucțiuni, ci înseamnă a fi un organ viu ce veghiază, fără contenire, în orice clipă, la progresul celulei de Stat pe care o are în grija sa. Cu cât fiecare celulă va fi mai înfloritoare, cu atât întregul va fi mai sporit și progresele României vor fi mai reale.

Munca voastră nu este o muncă de birou. Munca administratorului este una de teren, din oraș în oraș, din sat în sat, din casă în casă. Priviți de pildă satele noastre. Ce colțuri admirabile sunt, ce grădini ar putea să fie, dacă administrația ar avea ceva mai multă inițiativă.

Având grija intereselor permanente ale Statului, trebuie să vă apropiați sufletește de cei pe care îi administrați. Printr'o vorbă bună, printr'o măsură care într'adevăr să aducă un folos obștei, să arătați că puteți dobândi încrederea lor, și atunci, printr'o colaborare între conducători și conduși vom putea pași cu pași repezi spre un progres real.

Administrația noastră trebuie să fie părintească, sinceră, dreaptă și iubitoare, căci fără aceasta va fi întotdeauna un antagonism între autoritate și popor și nu trebuie să fie decât drăpate, cinste și dragoste.

Misiunea voastră este una în care trebuie pus mai presus de toate suflet și iar suflet”.

Funcțiunea publică nu este numai o profesiune. Ea este înainte de toate — sau trebuie să fie — expresiunea unui ideal. Loc de mare cinste și de grea răspundere. Și nu ne sfiim a o spune, prilej de apostolat.

În lupta pe care am dus-o pentru obținerea unui Statut al funcționarilor publici, am urmărit și noi ridicarea aceasta — materială și în prim rând morală — a funcționarului public. Am crezut că legea fundamentală din 1923 va constitui punctul de plecare în acțiunea de înobilare a funcțiunii publice. Legea n'a dat însă rezultate la care

ne aşteptam. Vremurile nu au fost prielnice. In atmosfera de slăbire a autorităţii, în nesocotirea dispoziţiunilor legii şi, mai general, de carenţă a spiritului de legalitate, Statutul funcţionarilor publici a fost falsificat în litera lui şi viciat în spiritul în care ar fi trebuit să se aplice.

Epoca de până la elaborarea şi punerea în aplicare a noului nostru așezământ constituțional a fost într'adevăr, pentru țara noastră, o epocă de restriște. Statul liberal, astfel cum și-a găsit expresiunea în special prin constituțiile dela 1866 și 1923, nu era făcut pe măsura nevoilor și a realităților noastre.

Manifestarea unei vechi racile a vieții noastre politice și spirituale, ea reprezenta, după cum s'a spus, o formă fără fond, tiparul înainte de a avea conținutul. Literă fără spirit. Acceptare — fără adaptare — a unor forme din afară. Civilizație de împrumut.

Se ajunsese astfel, cu încetul, la o organizație de Stat fără aderențe cu realitățile noastre naționale. In locul solidarității, desbinare. In locul legii, abuzul, în locul ordinii, anarhia.

Acestei situațiuni i s'a pus — înfățișat — capăt prin actul de mare înțelepciune și înalt patriotism din Februarie 1938 al Majestății Sale Regelui. După cum s'a mai arătat, nouile noastre așezări politice și sociale — și de care în special mă voiu ocupa față de funcționari imediat — nu sunt imitațiunea unor curente a unor experiențe din afară.

Ceeace s'a făcut a fost de a se reveni la tradiție. S'a încheiat o perioadă de nesocotire a realităților noastre autentice. S'a închis, în istoria noastră, o parenteză. Constituția din Februarie 1938 și legile chemate a-i da aplicațiune sunt expresiunea nevoilor noastre naționale. Operă românească și numai românească. Continuarea unei linii de evoluție care nu ar fi trebuit întreruptă niciodată.

In cadrul acestor noi așezări, se va putea înfăptui și idealul atât de luminos, înfățișat de Majestatea Sa Regele, cu privire la funcționarii publici. Pe viitor partidele politice — desființate — nu se vor mai putea opune acțiunii de inobilare a funcțiunii publice. Interesele câtorva nu se vor mai putea opune in-

tereselor celor mulți. Solidaritatea colectivității naționale va triumfa asupra diviziunilor pe clase sau în funcție de de interesele individuale. Corpul funcționarilor publici va putea ajunge la însemnătatea — și la strălucirea — pe care cuvintele Majestății Sale ne autoriză să le aşteptăm, cum credem.

Solicitudine deci pentru categoria — atât de nepăstuită până acum — a funcționarilor publici. S'a schimbat ceva în țara noastră. Vremuri cu adevărat noi. (*Aplauze prelungite*). Iată de ce închei acest capitol, care a motivat un comentariu special al cuvintelor Regelui, privind armonizarea salariilor, subliniind că prima manifestare a acestei noi stări de spirit o găsim luminos arătată în chiar răspunsul la Mesajul Adunării Deputaților, care precizează că:

„Adunarea Deputaților împărtășește cu aceeași satisfacție dorința de îmbunătățire a situației funcționarilor publici, prin revizuirea și armonizarea salariilor și înlăturarea cumulului precum și prin raționalizarea și ierarhizarea funcțiilor după criterii obiective și juste, ținându-se seama de importanța funcțiilor în Stat și procurându-se retribuțiuni echivalente funcțiilor similare“.

Ca concluziune acestui capitol și pentru care vă rog a mă ierta că a luat așa proporții, țin să mai cunoașteți că pentru a se învedera interesul și importanța ce d-l prim-ministru acordă problemei funcționărești, că în realizarea acestei mari opere a înțeles să fie ajutat și de o comisiune alcătuită din personalități de mare valoare în fruntea cărora stă fostul ministru de interne d-l Nicolae Otescu, juriști de o mare capacitate, unanim recunoscută, ca d-l Rezident Regal profesor Alexianu, Al. Costin Consilier la Inalta Curte de Casație, Vântul conferențiar universitar și I. Botez primul-președinte al Curții superioare administrative.

Caracterul profesional al asociațiilor de funcționari publici administrativi.

Comisiile profesionale de numiri, înaintări și disciplinare socotesc că trebuiesc să se facă cu participarea delegațiilor desemnați de asociațiile de funcționari pentru serviciile de Stat, județ, comună și toate acele instituțiuni care conform art. 1, din statut cuprind totalitatea funcționarilor publici.

Constituirea asociațiilor se încadrează în întreaga evoluție politică și constituțională a țării

noastre și constituie unul din aspectele renovării, pe care noua constituție o aduce în viața juridică și spirituală a României.

Conform noii așezări constituționale asociațiile în general și acelea ale funcționarilor publici în special, îmbracă un domeniu mai vast și prezintă un caracter diferit de acele stabilite prin legea din 1923. Ceea ce trebuie pus însă cu deosebire în evidență este că apărarea intereselor profesionale trebuie făcute în colaborare cu Statul. Socotim și noi ca și autorul proiectului de lege pentru recunoașterea breslelor, că pasiunile omenești nu cedează decât forței morale. Numai asociația apare cu acea putere morală capabilă să înfrâneze egoismul individual, să întretină în inima membrilor ei un sentiment mai înalt de solidaritate socială și să zădărnicească jocul nefast al legii celui mai puternic. Această închinare unui ideal, care depășește pe individ, aseastă subordonare a intereselor particulare interesului general, constituie sursa însăși a oricărei activități morale.

Studiul remarcabil al d-lui senator Enescu se ocupă în mod admirabil de chestiunea organizării profesionale în studiul său din 1938, căci organizarea profesiunilor a fost urmărită de Confederația asociațiilor de profesioniști intelectuali, întemeiată tocmai pe noul cadru de organizare politică și de disciplină socială a constituției din 1938. Această organizare profesională, în sprijinul Confederației, se sprijină pe temeuri principiale, pe temeuri de dispozițiuni comune tuturor profesiunilor și pe temeuri și dispozițiuni specifice fiecărei profesii. Proiectul acestei confederațiuni urmează astfel prevederile art. 61 și 63 din Constituție, și se ocupă separat de fiecare din cele 3 ramuri de activitate. Ocupațiunile intelectuale, care ne interesează direct, formează în lucrarea Confederației 3 uniuni alcătuite din următoarele 4 corpuri:

a) Corpul profesiilor academice cu 11 colegii; b) Corpul profesiilor auxiliare cu 5 colegii; c) Corpul funcționarilor publici cu 5 colegii; d) Corpul pensionarilor publici cu 5 colegii.

Lucrarea de organizare profesională a Domnului Senator Enescu, mai face și însemnate observațiuni ce trebuie luate în considerațiune, astfel:

„Următor principiului că toate funcțiunile, respectiv profesiunile, sunt deopotrivă de nece-

sare organismului social, organizarea profesiunilor completează asigură fiecărei profesii participarea efectivă și continuă la toată viața ansamblului social. Problemele speciale fiecărei profesii vor fi problemele îmbrățișate de toate și sprijinite de toată ierarhia așezământului profesional.

Problema reglementării, a controlului, a administrației și disciplinei profesionale, aparține breslei sau colegiului sub supravegherea organului imediat superior, potrivit formulărilor și documentărilor date de bresle“.

În cazul special al asociațiilor de funcționari, puterea de decizie nu poate să existe decât în colaborare cu Statul. Nu se poate concepe o autonomie care să facă abstracțiune de caracterul special pe care asociațiile de funcționari îl au. Prezența unor delegați ai asociațiilor în comisiunile de numiri și înaintări, realizează tocmai această colaborare. Se dă satisfacție și principiului corporativ care stă la baza noii așezări constituționale și se ține și seamă și de interdependența ce trebuie să existe între asociațiile de funcționari publici și Stat.

Domniei-Voastre, Domnule Consilier Regal și Președinte al acestei Adunări, care sunteți și Președintele Frontului Renașterii Naționale, vă revine legalmente această sarcină a organizării profesionale a funcționarilor publici, căci față de întârzierea ce se pune pentru votarea legii breslelor, această organizare nu s'ar putea repede efectua, decât prin măsurile ce dv., ați binevoi a lua. Dealtfel, în acest scop, pentru edificarea dv., vă prezentăm și un anteproiect elaborat de Federația salariaților publici, privind constituirea și organizarea colegiului de funcționari publici, aplicabil deopotrivă și pensionarilor publici.

Dați voie, Domnilor Deputați, pentru aceia care se tem de o reprezentanță a funcționarilor publici în comisiunile de numiri, înaintări și disciplinare, să le fac cunoscut cele ce s'au petrecut în Franța în 1884, Marele Waldeck Rousseau a adus în fața Parlamentului francez, legea asociațiilor, mai precis a sindicatelor muncitorești. O coaliție a personalităților de frunte a Parlamentului francez, în frunte cu Dechanel Combes, Berteaux, Loubet, Faure și alții, combătând acest proiect, au spus că pentru Franța această lege însemnează capitularea burgheziei capitaliste față

de organizația muncitorească, denumindu-l „Sedanul Industrial”. Cu toată furtuna deslănțuită în Cameră și Senat, Waldeck-Rousseau, fără a se emoționa, spunea hotărât că nu renunță la lege, din contră o susține cu tărie. Viitorul și istoria, proclama marele bărbat de Stat francez, vor înregistra triumful acestei legi, deoarece afirmând un adevăr, a cărui utilitate și însemnătate socială se va verifica, se va dovedi, că spiritul asociacionist, ce a ieșit triumfător din revoluția Franței dela 1848, este realmente „o virtute”, iar spiritul individual nu este decât „un viciu”. (Aplause).

Domnilor, am experimentat și noi valoarea morală a asociațiilor de funcționari, în 1923, când s'a obținut Statutul funcționarilor, — marea lor masă, constituită într'o uniune de asociații, odată ce statutul a fost obținut, a socotit că asigurarea poziției lor morale, prin acest statut era singura revendicare ce aveau de formulat și de atunci niciun fel de manifestare nu s'a mai produs. Puteți fi încredințat, d-le ministru, că aceleași virtuți vor apare atunci când asociațiile de funcționari vor trimite delegații lor și aleși de ei, în comisiunile de numire, înaintare și disciplinare sau de orice alt gen, și care ar fi să se ocupe sub toate privințele de interesele lor.

Caracterul politic al asociațiilor de funcționari publici administrativi.

Să vedem mai întâi, dacă prima noua așezare constituțională funcționarilor publici și administrativi au un rol politic și în ce anume consistă acest rol pe care ei sunt chemați a-l exercita.

În această ordine de idei, trebuiesc reținute două momente importante — care înfățișează categoric — opoziția dintre concepțiile ce stau la baza constituțiilor din 1866 și 1923 și concepțiunile Constituției aclamată prin plebiscit în Februarie 1938.

Statutul funcționarilor publici din 1923, interzicea asociațiilor de funcționari — prin art. 23 — de a discuta și a lua hotărâri cu caracter politic. Or, prin legea pentru înființarea organizației politice F. R. N., o nouă organizație ia locul partidelor politice desființate prin legea din 31 Martie 1939. Întreaga masă a funcționarilor și pensionarilor publici a aderat, conform invitațiunii ce li s'a făcut, la această nouă organizație, înscriindu-se în F. R. N., ca membrii activi și înțelegând a se supune disciplinei și tuturor dispozițiilor legii ce a creiat-o.

Pe de altă parte, legea asupra numirilor în funcțiunile publice din Ianuarie 1940, prevede, printr'un articol special, condițiunea că acei ce solicită a ocupa o funcțiune publică să fie înscriși în F. R. N., precizându-se că membrii activi vor fi preferați membrilor aderenți.

Consecințele ce au a se deduce din această situațiune sunt manifeste. Pe de o parte, funcționarii publici — fără nicio excepțiune — sunt încadrați în noul organism politic al Frontului Renașterii Naționale; pe de alta, Frontul Renașterii Naționale reprezintă — așa cum o arată legea lui organică — organismul din lăuntrul căruia vor ieși așezămintele parlamentare, administrative și profesionale pe care se va sprijini întreaga viață a Statului.

Rezultă de aci — în mod necesar — că asociațiile de funcționari publici sunt chemate să aibe și un rol și să exercite o activitate politică. Mai precis — și trecând dela considerațiunile generale la o manifestare concretă, asociațiunile de funcționari publici administrativi trebuie să-și aibă, ca atare și reprezentanța lor în Senat.

În privința reprezentanței în Senat a asociațiilor de funcționari, vom observa în primul rând, că această reprezentanță există și astăzi. Ea este însă limitată la anumite categorii de funcționari. Întru cât distincțiunile nu sunt totuși — după cum vom vedea imediat — posibile, reprezentarea în Senat, așa cum există astăzi, constituie în realitate confirmarea unor principii ce trebuiesc extinse.

Dacă reținem într'adevăr, pentru caracterizarea funcționarului public, definițiunea dată de art. 1 din proiectul de statul depus la Senat de Domnul Ministru Iamandi, definițiunea asemănătoare aceleia dată prin art. 1 al statutului din 1923, sunt funcționari publici cetățeni români, fără deosebire de sex, numiți în condițiunile legii și care consacră în mod permanent activitatea pe care o desfășoară, asigurării unei regulate funcționări a serviciilor publice. Este evident însă că, în cadrul acestei definițiuni, sunt funcționari publici nu numai funcționarii publici administrativi, ci și aceia care îndeplinesc funcțiunile de învățători, profesori secundari, profesori universitari, reprezentanți ai clerului, deci toate categoriile cuprinse în asociațiile ce figurează în cap. III. al art. 11 din legea electorală. Le-ași reaminti acestora față de unele obiecțiuni, ridicate în special de corpul didactic, cuvintele solemne ale Majestății Sale Regelui în proclamația din Februarie 1938, care cu marea sa autoritate și de un deosebit răsunet declara, „Eu sunt primul funcționar public al Statului” (Aplause).

Nu există — și nu pot exista — deosebiri între diferitele categorii de funcționari publici. Incadrându-se în aceeași definițiune și având în organizarea Statului, aceleași atribuțiuni sau același rol, regimul lor nu poate fi manifest, decât același.

Dacă deci se recunoaște unor anumite categorii de funcționari publici dreptul de a fi reprezentate în Corpurile Legiuitoare, aceasta arată că în noua organizare constituțională a țării noastre, prezența funcționarilor publici, a oricărui funcționar public și deci și administrativi, nu mai întâmpină nicio obiecțiune de principiu.

Lipsa oricărei obiecțiuni de principiu rezultă de altfel din principiile fundamentale ale noii noastre Constituțiuni. Noua așezare constituțională prevede — și nu e nevoie să insistăm — o organizare pe bază de profesioni. Sistemul electoral este și el în funcție de profesioni. Nici nu se putea altfel. O structură profesională — sau corporativă — a Statului, implică în mod necesar o reprezentare în Corpurile legiuitoare a diferitelor profesioni.

Consecința este, că e inutil a se mai discuta legitimitatea reprezentării funcționarilor publici — a oricărei categorii de funcționari — în Senat prin raport la principiul separațiunii puterilor.

Principiul acesta putea fi discutat sau afirmat sub imperiul constituțiunilor anterioare. Într'un regim, în care totul se reducea la individ, se putea susține că funcționarii publici administrativi n'ar trebui reprezentați în Corpurile Legiuitoare. Astăzi însă, ceea ce primează nu este individul, ci gruparea. Nu cetățeanul izolat, ci profesiunea. Reprezentarea națională nu mai este reprezentarea indivizilor, ci a profesiunilor. Prin chiar noua structură, pe care o imprimă Societățile românești, noua Constituțiune exclude astfel și discuțiunile cu privire la separațiunea puterilor. (*Aplause*).

Notele de calificăție date funcționarilor publici.

Aceste note au cea mai mare importanță, ele trebuiesc să conțină motivat aprecierea asupra priceperii, sânguinței, conștiinciozității, puterii de inițiativă și conduitei funcționarului.

Proiectul depus de Domnul Ministru Iamandi se mărginește să prevadă în art. 66 obligațiunea pentru comisiile de propuneri și înaintări de a se întemeia pe foile de calificăție, fără a stabili și normele după care aceste foi de calificăție trebuiesc confecționate.

Preconizăm părerea, că diferitele calificări trebuiesc să se comunice funcționarului, care

semnează că a luat cunoștință de ele, având dreptul de a le ataca cu apel înaintea instanței în drept. Și pentru a stabili o răspundere cât mai serioasă a șefilor de serviciu pentru aprecierile ce au de făcut, suntem de părere a se mai stabili ca pentru funcționarii din aceeași autoritate și de același grad să li se recunoască dreptul de a cunoaște calificările făcute de șeful de serviciu asupra colegilor lor.

Sistemul acesta preconizat de noi încă din 1920, a fost verificat și experimentat în Franța, conform legilor din 1905 și 1909 și a dat rezultatele cele mai satisfăcătoare.

Pregătirea profesională a funcționarilor publici.

Desigur însă că toate aceste atribuțiuni și prerogative recunoscute și reclamate de funcționarii publici — și care se vor avea în vedere în mod complet și desăvârșit în legea organică a statutului funcționarilor — implică o pregătire intelectuală și profesională cât mai completă. De aceea, pe de o parte, necesitatea unui titlu academic e manifestată; pe de alta, chiar dacă s'ar menține că titlurile academice să emane dela Universități sau dela Academia de Inalte Studii Comerciale, etc. etc., fără a se mai institui o Universitate specială de științe administrative, e oportun să existe și să se ceară și absolvirea unei școli speciale de pregătire profesională. Pregătirea funcționarului trebuie să fie — repetăm cât mai completă. E o condițiune a rolului important pe care funcționarul e chemat să-l joace în viața de Stat.

Sesizându-se deci de importanța măsurile anunțate prin Mesajul Tronului și recunoscător și Guvernului prezidat cu atâta strălucitoare competență de Domnul Președinte de Consiliu, G. Tătărescu și aceasta în colaborare cu eminentul său coleg Domnul Ministru Radu Portocală, funcționarii așteaptă cu încredere legiferarea dispozițiunilor menite să le asigure o bună stare materială și să le permită acea ascensiune spirituală care va da funcțiunii publice adevărata ei semnificație și adevărata ei noblețe. (*Aplause*).

Pentru toate aceste considerațiuni, declar, că votez cu mare însuflețire adresa de răspuns la Mesajul Tronului, care reprezintă în viața funcționarilor publici din această țară un eveniment cu adevărat istoric.

(Aplause prelungite. Domnul Ministru Secretar de Stat Radu Portocală și Domnul Consilier Regal Președinte al Adunării Deputaților, Al. Vaida Voevod felicită pe d-l N. Schina).

TABLOUL FUNCȚIUNILOR, SALARIILOR ȘI PENSIUNILOR

I. FUNCȚIUNI ȘI SALARII							II. PENSIUNI	
Administrația			Funcțiuni tehnice		Educația		Pensiunile calculate conform cotelor prevăzute prin art. 9 legea pensiilor modificată prin D. L. Nr. 3.268/1938 Mon. Of. Nr. 220	
Administrația	Funcțiuni tehnice	Educația	Cota	Pensia brută maximă pt. 35 ani la media salariului pe ultimii 3 ani				
Categ.	Gradul	Clasa	Salariul lei			Gradul		
I	Prim ministru		50.000				75%	37.500
	Ministru		40.000				75%	30.000
	Subsecretar		37.500				75%	28.125
II.	Secretar gl.		36.250	Președ. Consil. Tehnice Superioare	Rector		75%	27.187
III	Director general	A	35.000	Ing., arhit., medic, inspector general I	Profesor universitar	1	75%	26.250
		B	33.750			2	75%	25.312
		C	32.500			3	75%	24.375
IV	Director	A	31.250	Ing., arhit., medic, inspector general II	Profesor universitar	4	76%	23.750
		B	30.000			5	77%	23.100
		C	28.750			6	77%	22.137
V	Subdirector	A	27.500	Ing., arhit., medic șef I	Conferențiar	1	78%	21.450
		B	26.250			2	78%	20.475
		C	25.000			3	79%	19.750
VI	Șef serviciu	A	23.750	Ing., arhit., medic șef II	Conferențiar	4	80%	19.000
		B	22.500			5	80%	18.000
		C	21.250			6	81%	17.212
VII	Șef secție (Subșef serv.)	A	20.000	Ing., arhit., medic I	Asistent univ. Prof. secund.	1	82%	16.400
		B	18.750			2	82%	15.324
		C	17.500			3	83%	14.525
VIII	Șef birou	A	16.250	Ing., arhit., medic II	Asistent univ. Prof. secund.	4	83%	13.487
		B	15.000			5	84%	12.600
		C	13.750			6	85%	11.687
IX	Subșef birou	A	12.500	Ing., arhit., medic III	Prof. secund.	7	85%	10.625
		B	11.250			8	86%	9.675
		C	10.000			9	87%	8.700
X	Impiegat	A	8.750	Subînginer, Conducător-ing. arhit. III	Învățător, suplinitor, secund.	1	87%	7.612
		B	7.500			2	88%	6.600
		C	6.250			3	88%	5.500
XI	Impieg. stag.		5.000	Supravegh. lucrări	Suplinitor		89%	4.450
XII	Funcții auxil. Agenți tehnici Pers. serviciu	A	4.000	Agenți tehnici ing., arhit., agronom silvic, sanitar	Maestre, menaj		90%	3.600
		B	3.500				90%	3.150
		C	3.000				80%	2.700
XIII	Funcții rurale		2.500				90%	2.250
			2.000				90%	1.800
			1.500				90%	1.350

Amendamente, Expunere de motive

Propunerile C. A. P. I. R. privind anteproiectul de Lege pentru Statul Funcționarilor Publici

A fost obiectul discuțiilor Confederației încă din anul 1936, când s'a pus problema modificării lui.

Suspendat vremelnic, odată cu instituirea noului regim s'a pus din nou problema modificării și adaptării lui la noul concept constituțional.

Un proiect a fost prezentat de Federația asociațiunilor de salariați publici fostului prim-ministru Armand Călinescu; iar guvernul de atunci a depus la Senat un proiect de lege.

Consiliul general al Confederației în ședința sa din 14 Decembrie 1939 luând în discuție această problemă, a instituit o comisiune care să studieze și să indice modificările de adus proiectului da statut depus la Senat.

Comisiunea formată din d-nii arhitect ENESCU, Senator, STANCU BRĂDIȘTE-ANU, președintele Federației generale a asociațiilor de salariați publici av. SCHINA, deputat, președintele Asociației pensionarilor publici, docent dr. M. POPESCU-BUZEU, secretar general Capir, ing. ANDREI IONESCU, secretar general Agir și ing. CHITULESCU, și-a prezentat raportul prin d. ing. Andrei Ionescu, referent al Comisiunii în ședința consiliului general din 3 Martie.

Aprobat în această ședința și introduse fiind ultimele modificări cerute de membrii consiliului, el a fost prezentat de Secretariatul general la Președinția Consiliului de Miniștri, în ziua de 29 Martie, cu următoarea adresă:

DOMNULE PREȘEDINTE AL
CONSILIULUI,

Confederația Asociațiunilor de Profesioniști Intelectuali din România (C. A. P. I. R.) fiind onorată cu chemarea Dvs. pentru co-

laborare la rezolvarea marilor probleme pe care actualul guvern și le-a înscris în programul său de realizării:

— ORGANIZAREA SERVICIILOR PUBLICE.

— STATUTUL FUNCȚIONARILOR PUBLICI.

— ARMONIZAREA ȘI NORMALIZAREA SALARIILOR

și-a luat obligațiunea să vă prezinte propunerile și sugestiile sale cu privire la Statutul funcționarilor publici.

C. A. P. I. R. a găsit că metoda cea mai potrivită și mai practică este să se ia de bază proiectul depus la Senat și articol cu articol să fie prezentat cu amendamentele și propunerile noastre, însoțite fiecare de o scurtă motivare care înlocuiește expunerea de motive pentru întreg proiectul, spre a fi astfel mai documentari și mai preciși.

În propunerile și amendamentele noastre am plecat dela câteva principii fundamentale admise de tehnica și doctrina dreptului public în materie de Statut și anume:

a) Statutul să fie general, adică să cuprindă pe toți funcționarii publici, fără excepțiile de până acum.

b) Statutul să fie unic, adică să fie o lege organică care să cuprindă tot cece este de natură să statornicească drepturile și datoriile funcționarilor publici, în interesul primordial al maxim-ului de eficiență și randament al serviciilor publice.

c) Ingrădirea arbitrarului administrativ cu privire la numiri, transferări, înaintări, disciplină.

d) Traducerea în texte precise a principiilor constituționale care fac din profesiuni elemente primordiale de alcătuire a Statului și Națiunii.

Am mai plecat în propunerile și amendamentele noastre dela realitățile românești

și dela experiențele încercate până acum în cei 15 ani de aplicare a actualului Statut al funcționarilor publici.

Aceste propuneri și amendamente sunt rezultatele unor repetate și serioase consultări ale diferitelor asociațiuni de profesioniști intelectuali și salariați publici și exprimă dezideratele și aspirațiunile masei funcționarești consultată în congrese și adunări generale și socotim că o legiferare care să reprezinte cu adevărat nevoile și realitățile pe care se sprijină, nu se poate înfăptui fără consultarea asociațiunilor chemate astăzi la o viață nouă și confederate în C. A. P. I. R.

Asigurându-vă Domnule Președinte al Consiliului, de întregul și necondiționatul nostru concurs pentru a duce până la capăt opera începută.

Vă rugăm, să primiți expresiunea Inaltei considerațiuni ce vă păstrăm.

Președinte, (ss) Av. I. Gr. Periețeanu

Secretar general, (ss) Dr. M. Popescu Buzeu

Anteproiect de Lege pentru Statutul Funcționarilor Publici

PARTEA I-a

Dispozițiuni aplicabile tuturor Funcționarilor

TEXTUL PROIECTULUI
DEPUS LA SENAT

AMENDAMENTE

Expunere de motive
Propuneri C. A. P. I. R.

CAPITOLUL I

Dispozițiuni generale

Art. 1. — Sunt funcționari publici cetățenii români, fără deosebire de sex, numiți în condițiunile legii și care consacră în mod permanent activitatea lor pentru asigurarea regulatei funcționări a serviciilor publice.

Art. 2. — Nu intră în prevederile prezentei legi:

a) Funcțiunile politice și cele electice.

Funcționarii de carieră care, prin delegațiuni vremelnice, vor fi însărcinați a îndeplini vreuna din funcțiunile politice, la ridicarea delegațiunii sau însărcinării, își reiau de drept funcțiunea anterioară cu toate drepturile de vechime;

b) Patriarhul, Mitropolii și Episcopii;

c) Corpul judecătoresc;

d) Membrii Consiliului Legislativ;

e) Corpul ofițeresc;

f) Persoanele angajate pe timp determinat sau întrebuințate vremelnic în scopul îndeplinirii unui anumit serviciu sau unei lucrări publice;

g) Eucrătorii angajați pentru un timp determinat sau în vederea unei anumite lucrări.

La art. 2.

Motivare. — Un statut al funcționarilor publici stabilește raportul de funcțiune publică dintre Stat și funcționarii publici — definiți mai sus — și reglementează drepturile și datoriile lor în interesul primordial al maximului de eficiență și randament al serviciilor publice. Deci statutul nu poate fi decât general pentru toți funcționarii publici, fără excepții, nu cum se prezintă siatutul actual.

După doctrină, chiar persoanele angajate pe timp determinat sau întrebuințate vremelnic, în scopul întreținerii unui anumit serviciu cu caracter public, sunt încorporate funcționarilor publici pentru acel timp.

În consecință, art. 2 urmează să primească următoarea redactare:

Text propus. Art. 2. — Nu intră în prevederile prezentei legi:

a) Funcțiunile politice și cele electice.

b) Lucrătorii angajați pentru un timp determinat sau în vederea unei anumite lucrări.

Art. 3. — Nicio funcțiune nu poate fi creată sau desființată decât prin legea de reorganizare a serviciului public respectiv sau printr'o lege specială.

La art. 3.

Motivare. — Trebuie ca legea să pronunțe nulitatea de drept a actelor făcute cu călcarea ei, altfel legea rămâne fără putere sancționatorie.

În acest scop se adaugă un nou alineat.

Text propus. Al. ultim. — Orice măsură contrară dispozițiunilor de mai sus, este nulă de drept.

Art. 4. — Funcționarii publici a căror situație este reglementată prin legi speciale, sunt supuși prevederilor stabilite de acele legi în măsura în care ele nu contrazic dispozițiile din prima și ultima parte a acestui statut.

CAPITOLUL II

Condițiuni generale de admitere în funcțiuni

Art. 5. — Nu pot fi numiți funcționari publici decât cetățenii români care au vârsta de minimum 21 de ani și de maximum 40 de ani și care sunt apți pentru serviciu din punct de vedere al sănătății.

Bărbații trebuie să fi satisfăcut prevederile legii recrutării și să se bucure de toate drepturile civile și politice.

Nimeni nu poate fi numit într-o funcțiune publică dacă nu cunoaște limba oficială a Statului sau dacă a suferit vreo condamnare infamantă.

Art. 6. — Funcționarii publici, la intrarea în funcțiune, sunt obligați a depune jurământul de credință Regelui și legilor țării.

Jurământul se prestează înaintea șefului autorității ori al delegatului său.

Formula jurământului este următoarea:

„Jur credință Regelui Carol al II-lea.

„Jur să respect Constituția și legile țării.

„Jur să-mi îndeplinesc cu onoare și conștiință funcțiunea ce-mi este încredințată și să păstrez secretele serviciului.

„Așa să-mi ajute Dumnezeu“.

Formula jurământului semnată de funcționar și de șeful ierarhic prezent, se va păstra în cazierul funcționarului.

Art. 7. — Funcționarii publici sunt obligați ca odată cu actele prin care se stabilește îndeplinirea condițiilor de numire, să prezinte și o declarație scrisă de avere ce posedă, atât ei cât și soțiile și copiii lor.

Declarația de avere trebuie repetată la fiecare înaintare.

Art. 8. — Calitatea de funcționar public se dobândește numai după îndeplinirea condițiilor prevăzute în articolele de sub acest capitol.

Art. Nou. — (art. 9).

Motivare. — Ca o consecință a principiului profesionalizării funcționarilor și prin analogie cu cea ce există la ofițeri și judecători, trebuie pus în lege principiul, că funcționarii au proprietatea gradului obținut pe căile indicate de lege, că prin urmare func-

ționarii publici sunt inamovibili în ce privește gradul lor (nu și în ce privește funcțiune ce li se încredințează) și că chiar dacă au părăsit cadrele Statului, ei pot purta gradul ce le-a fost conferit.

Se propune deci acest art. nou:

Text propus. — „Gradul obținut în mod legal este proprietatea funcționarului“.

CAPITOLUL III

Stabilitatea

Art. 9. — Funcționarii publici definitivi, de orice categorie, afară de cei care prin legi speciale sunt declarați inamovibili, se vor bucura de stabilitate în gradul funcțiunii lor.

Ei nu vor putea fi transferați, pedepsiți sau înlocuiți, decât în condițiunile prevăzute de statut sau de legile speciale de organizare.

La art. 9 (devenit 10).

Motivare. — Este necesară specificarea expresă a nulității de drept pentru toate actele făcute cu călcarea acestor dispozițiuni din lege.

Se adaugă deci un alineat.

Text propus. Al. ultim. — *Orice măsură, contrară dispozițiunilor de mai sus, este nulă de drept.*

CAPITOLUL IV

Indatoriri și răspunderi

Art. 10. — Funcționarii publici care îndeplinesc serviciu de birou, sunt obligați a lucra efectiv cel puțin 7 ore pe zi, după orariul ce se va fixa prin regulament.

Funcționarii din corpurile constituite și de specialitate vor avea orariul fixat prin legile și regulamentele lor de organizare.

La art. 10 (devenit 11).

Motivare. — Pentru respectarea principiului remunerării muncii suplimentare, de care un serviciu ar avea nevoie peste orele de serviciu obligatorii, este necesar a se completa cele 2 aliniate ale art. 10 (devenit 11), cu nou ultim alin.

Text propus. Al. ultim. — *Orele servite în plus vor fi plătite în condițiunile prevăzute în regulamentul prezentei legi.*

Art. 11. — Sărbătorile legale pentru serviciile publice sunt următoarele:

Sf. Vasile, Botezul Domnului, Sf. Ioan, Unirea Principatelor și a tuturor Românilor, Întâmpinarea Domnului, Buna-Vestire, 5 zile de Paști, Sf. Gheorghe, Înălțarea Domnului,

Sf. Treime, 10, Mai, Sf. Constantin și Elena, 8 Iunie, Sf. Petru și Pavel, Adormirea și Nașterea Maicii Domnului, Înălțarea Sf-tei Cruci, Sf. Dumitru, Sf. Mihail și Gavril, Sf. Nicolae, 4 zile de Crăciun și zilele de Dumnică.

Art. 11 (devine 12).

Art. 12. — Funcționarii sunt obligați să locuiască în localitatea unde au reședința funcțiunii lor.

Art. 12 (devine 13).

Art. 13. — Funcționarii sunt obligați ca prin actele vieții lor publice și private să nu știrbească demnitatea funcțiunii sau a corpului din care fac parte.

Art. 13 (devine 14).!

Motivare. — Spre a ne încadra spiritului vremurilor de astăzi trebuie introdusă și obligativitatea de a nu știrbi *demnitatea națională*. În acest scop textul va fi astfel completat.

Text propus. — „să nu știrbească *demnitatea națională și prestigiul funcțiunii sau a corpului din care fac parte*“.

Art. 14. — Funcționarii publici sunt obligați să se conformeze ordinelor superioare și să-și îndeplinească conștiincios atribuțiunile.

În caz când ordinul primit contravine legilor și regulamentelor în vigoare, funcționarul are îndatorirea de a atrage atenția șefului ierarhic, prin raport scris și înregistrat. Dacă însă ordinul este repetat în scris, el va fi executat pe răspunderea celui care l-a semnat.

Art. 14 (devine 15).

Art. 15. — Funcționarii sunt răspunzători față de serviciile publice respective, pentru orice pagubă le-ar fi cauzat printr'un act personal de serviciu făcut în mod ilegal, abuziv, cu rea credință sau fără competență.

Când particularul lezată cheamă în judecată serviciul public legalmente răspunzător, acesta este obligat să cheme în garanție pe funcționarul autor al faptului, pentru a răspunde bănește. Dacă serviciul public respectiv omite a o face, atunci instanța de judecată va dispune din oficiu introducerea în cauză a funcționarului care a săvârșit faptul generator de daune.

Judecata va putea acorda daune interese funcționarului chemat în garanție, ori decăteori va aprecia că acțiunea particularului a fost temerară sau vădit neîntemeiată.

Art. 15 (devine 16).

Se suprimă „sau fără competență“. Actul făcut fără competență intră, fie în sfera actelor ilegale, fie a celor abuzive. Incompetența constituie una din cauzele de ilegalitate.

Art. 16. — Funcționarul este obligat să păstreze secretul profesional privitor la toate chestiunile de serviciu.

Art. 16 (devine 17).

Art. 17. — Funcționarul este dator să fie respectuos față de superiori, cuviincios și drept față de colegi și subalterni, iar față de public, îndatoritor, dându-i îndrumări în limitele legale.

Art. 17 (devine 18).

Art. 18. — Funcționarul va înainta pe cale ierarhică toate rapoartele sau referatele în chestiuni de serviciu și toate cererile în chestiuni personale.

Dacă cererile privitoare la chestiuni personale nu sunt rezolvate de șeful ierarhic în termen de 5 zile, funcționarul are drept de a se adresa organului imediat superior.

Art. 18 (devine 19).

Art. 19. — Funcționarii sunt datori să vie exact la serviciu și să nu întârzie expedierea lucrărilor curente.

Art. 19 (devine 20).

Art. 20. — Funcționarul împiedecat să vie la serviciu din cauză de boală sau alte motive temeinice, va anunța imediat în scris pe șeful său ierarhic, arătând cauza împiedecării.

Funcționarul care lipsește nemotivat va pierde retribuțiunea pe timpul absenței, iar dacă lipsa nemotivată dela serviciu depășește 5 zile, el poate fi considerat demisionat.

Art. 20 (devine 21).

Art. 21. — Funcționarul nu are voie să primească daruri oferite lui sau familiei dela particularii, cari vin în contact cu serviciul sau dela subalterni.

De asemenea, funcționarul nu poate utiliza pe subalternii săi ori pe oamenii de serviciu în interes personal.

Art. 21 (devine 22).

Art. 22. — În procesele în care Statul, Ținuturile și comunele sunt părți, funcționarii nu pot fi numiți experți, afară de cazul când ar fi propuși de aceștia.

La art. 22 (devenit 23).

Motivare. — Spre a se pune în concordanță statutul cu dispozițiunile legilor organice ale Corpurilor și Colegiilor constituite și spre a se respecta principiul drepturilor câștigate pe baza titlurilor academice de specialitate, drepturi încadrate totuși rațiunii superioare de Stat, a permanenței serviciului public și a încorporării și consacării funcționarului serviciului public, se socotește necesar a se completa art. 22 cu un prim alineat.

Text propus. — Prim alineat: „Funcționarilor publici cu titluri academice de specialitate, cum sunt: inginerii, arhitecții, medicii (umani și veterinari), avocații, profesorii și experții contabili, își pot exercita profesiunea în orele în afară de serviciu, fără nicio restricțiune, în conformitate cu legile respective de purtarea titlului și exercitarea profesiunii și întrucât nu contravin legilor organice speciale.

Art. 23. — Funcționarul este obligat ca în termen de 30 zile dela oficierea căsătoriei să înainteze autorității respective extrasul după actul de căsătorie și dovada că s'a cununat religios.

La art. 23 (devenit 24).

Motivare. — Pentru rațiuni înalte de ordin național și pentru protecția sângelui românesc, este nevoie să se pue capăt căsătoriile funcționarilor români cu soții de alt sânge decât cel românesc. În acest scop este necesar a se completa acest articol cu un alineat ultim.

Text propus. Alin. ultim. — *Auto-riizarea prealabilă a căsăriei este obligatorie.*

Art. 24. — Funcționarii demisionați, transferați sau înaintați, nu pot părăsi serviciul înainte de predarea lui.

Art. 24 (devine 25).

Art. 25. — Funcționarii pot adera la acțiunea politică a „Frontului Renașterii Naționale“.

Ei pot colabora la publicațiuni de specialitate, la reviste științifice sau literare și la ziare, fiindu-le însă strict interzis să emită în studiile și articolele lor, direct ori prin aluzii, opiniuni contrare ordinii constituite în Stat.

Ei pot face parte numai din comiteele societăților național culturale și de asistență socială sau națională, recunoscute ca atare, potrivit legii persoanelor juridice, dar

nu pot exercita nici o delegațiune cu caracter bănesc.

La art. 25 (devenit 26).

La alineat 2, se suprimă „direct ori prin aluzii“.

La al. 3, se suprimă „numai“. Se suprimă de asemeni finalul „dar nu pot exercita nicio delegațiune cu caracter bănesc“. Odată ce un funcționar poate face parte din asemenea comitete și întrucât societățile sunt fără scop lucrativ și funcționează pe baza legii persoanelor juridice, ar fi să se arunce o gravă prezumție de incorectitudine sau incapacitate asupra funcționarului, care n'ar putea fi spre ex.: casier într'un asemenea Comitet, tocmai el care, din contră, prezintă o mai mare garanție de corectitudine și bună gospodărie a societății în cauză.

Art. 26 — Toate îndatorile de mai sus, sunt prevăzute sub sancțiunea disciplinară.

Art. 26 (devine 27).

CAPITOLUL V

Incompatibilități

Art. 27. — Funcționarul public nu poate avea decât o singură funcțiune și un singur salariu. Fac excepție aceia care sunt anume îngăduiți prin legea cumulului.

Art. 27 (devine 28)

Art. 28. — Funcționarii publici nu pot să facă acte de comerți, nici direct, nici prin persoane interpusse și nu pot participa sub nicio formă la administrarea, direcția și controlul vreunei societăți financiare, industriale sau comerciale, afară de instituțiunile create de asociațiile funcționărești și cooperative, în conformitate cu dispozițiunile din legea cooperației.

Funcționarii publici nu pot lua sub nicio formă întreprinderi de lucrări.

De asemenea, ei nu pot lua în arendă bunuri de ale Statului, Ținuturilor, județelor sau comunelor.

Art. 28 (devine 29).

Art. 29 — Funcționarii pensionari, nu pot ocupa, sub nicio formă, funcțiuni remunerate la autoritățile publice.

Art. 29 (devine 30).

Art. 30. — Toate abaterile de la dispozițiunile de mai sus, vor fi sancționate disciplinar.

Art. 30 (devine 31).

CAPITOLUL VI

Salarii, indemnizații, pensii și concedii

Art. 31. — Funcționarii publici de orice categorie au dreptul la salariu corespunzător gradului sau funcțiunii ce ei ocupă.

În afară de acest salariu, funcționarii au dreptul la o indemnitate de chirie variind după starea lor civilă și după localitatea unde-și au reședința, precum și la un ajutor de familie, în cazul când au copii.

Funcționarii care locuiesc într'un edificiu public nu primesc indemnitate de chirie.

Nicio reținere, sub nicio formă, nu se va putea efectua asupra salariului, decât în cazurile prevăzute de lege.

Salariile funcționarilor publici sunt acelea prevăzute în bugetele autorităților respective.

Când situația financiară a Statului va îngădui, fixarea salariilor se va face în așa fel ca funcționarii cu studii, vechime și calificare egală să primească aceleași salarii, indiferent de Ministerele sau autoritățile de care depind.

La art. 31 (devenit 32).

Alin. 1 rămâne neschimbat.

Incepând cu alin. al 2 l-ea până la sfârșit, articolului i se dă următoarea redacție, suprimându-se alin. ultim și penultim.

„Nicio reținere, sub nici o formă, nu se va putea efectua asupra salariului, decât în cazurile prevăzute de lege.

Pe lângă salariu, funcționarii mai au dreptul la o indemnizație de chirie, variind după starea lor civilă și localitatea, unde au reședința și care se va calcula la salariul bugetar nominal, în procente de 10, 12 și 15%.

Toți funcționarii, căsătoriți sau nu, cari locuiesc într'un edificiu public, chiar dacă acel local e de drept pus la dispoziția numai a unui dintre ei, nu primesc indemnitatea de chirie.

Funcționarii căsătoriți vor mai primi un spor de 10% din salariul fixat ca minimum de existență, iar cei cu copii vor primi acelaș spor de 10% pentru fiecare copil minor.

De asemenea, funcționarul, soția și copiii lui minori, au dreptul la carnet de călătorie cu reducere de 50% la tarifele trenurilor personale, accelerate și autobuze, precum și pe N. F. R. și S. M. R.

Art. 32. — Funcționarii aparținând corpurilor tehnice sau de specialitate și care îndeplinesc funcțiuni administrative ce nu sunt strâns legate de natura tehnică a specialității lor, vor fi retribuiți cu salariul bugetar corespunzător gradului și clasei funcțiunii administrative ce o au.

La art. 32 (devenit 33).

După „... funcțiuni administrative“, să se adauge „în care au fost numiți sau transferați la cerere“.

În loc de „strâns legate de natura tehnică a specialității lor“ să se sune: „În legătură cu specialitatea lor“.

Art. 33. — Funcționarii publici au drept la diurnă în cazul când ei se deplasează dela reședință în interes de serviciu, și la cheltueli de reprezentare, dacă natura funcțiunii lor îi obligă să facă anumite cheltueli extraordinare.

Diurnele vor fi proporționale cu salariile și egale pentru toți funcționarii cu același grad.

Aceste diurne se fixează anual printr'un jurnal al Consiliului de Miniștri.

În calculul diurnelor nu se va ține seama de cheltuielile de transport, care vor fi socotite deosebit.

Art. 33 (devine 34).

Art. 34. — Orice funcționar are dreptul în fiecare an la 15 zile concediu pentru interese familiare și la o lună concediu de odihnă.

Concediile de odihnă sunt obligatorii pentru autorități.

În afară de concediul de odihnă, funcționarul are drept și la concedii de boală bine constatată.

Când concediul de boală va trece de 6 luni se va reduce salariul la jumătate, iar dacă se va prelungi peste un an, funcționarul va fi lăsat în disponibilitate, rămânând ca după însănătoșire, dacă e vacanță, să fie reprimis în serviciu în termen de maximum 5 ani.

Funcționarii tuberculoși, puși în concediu, vor primi salariul potrivit dispozițiilor din legea sanitară.

Femeia funcționară are drept la un concediu de două luni de zile în timpul sarcinii și după naștere.

Funcționarul și familia lui au dreptul la asistența medicului autorității respective și la ajutoare pentru căutarea sănătății.

Art. 34 (devinut 35).

Primul aliniat se completează astfel: și la o lună concediu de odihnă în primii 10 ani de serviciu. După 10 ani de serviciu concediu de odihnă este de 45 zile.

Motive: fiindcă este prezumția că după 10 ani de serviciu, funcționarul are nevoie de un concediu de odihnă mai îndelungat, decât funcționarul mai tânăr din primii 10 ani de serviciu.

De altfel această discriminare de vechime se găsește în actuala lege de organizare a Corpului silvic (art. 36).

Art. 35. — Funcționarii pot obține concedii pentru studii de perfecționare.

Aceste concedii nu pot depăși doi ani și în lipsa unei însărcinări speciale din partea autorității, se dau fără nicio plată de salariu.

La art. 35 (devenit 36).

La alin. 2 în loc de „însărcinări“ trebuie pus „aprobări“.

E de notat, că în actuala lege de organizare a Corpului silvic, la art. 39, alin. ultim, se statuiază că „inginerii silvici pot obține dela Minister concedii pentru perfecționarea în specialitate, dându-li-se salariul ce au după buget“.

Art. 36. — Pentru timpul servit cu rețineri pentru pensie, funcționarul are dreptul la o pensie proporțională cu timpul și salariul, potrivit dispozițiilor legii generale de pensuni.

Art. 36 (devine 37).

Art. 37. — Familia funcționarului decedat are dreptul la o indemnitate de înmormântare egală cu salariul și accesoriile pe trei luni.

Ajutorul de înmormântare se va plăti imediat familiei sau celui care suportă cheltuielile de înmormântare la prezentarea actului de deces.

Acest ajutor nu va putea fi urmărit pentru nici un fel de datorii.

Familia funcționarului decedat, va fi lăsat să folosească locuința, dacă locuiește în clădire publică încă trei luni dela data decesului.

La art. 37 (devenit 38).

Motivare. — Pentru aceleași considerente de întărirea instituției familiei în lumea funcționarilor publici, este bine ca Statul să-i vină în ajutor în cazul decesului oricăruia din membrii ei. Este deci necesar să se completeze acest articol cu un aliniat ultim.

Text propus. Al. ultim. — La decesul soției sau a unui copil minor, funcționarul va primi ca ajutor de înmormântare o indemnizație egală cu retribuiția pe o lună.

CAPITOLUL VII

Incetarea raportului de funcțiune publică

Art. 38. — Raportul de funcțiune publică poate înceta datorită uneia din următoarele cauze:

- a) Atingerea limitei de vârstă;
- b) Împlinirea termenului de serviciu;
- c) Infirmități;
- d) Boală;
- e) Incapacitate;
- f) Demisiune;
- g) Punerea în disponibilitate;
- h) Destituire;
- i) Pierderea cetățeniei;
- j) Desființarea serviciului;
- k) Moarte.

La art. 38 (devenit 39).

Să se suprimă: „desființarea serviciului“, întrucât contravine la principiul stabilității.

(k devine j).

Art. 39. — Funcționarii publici care au atins limita de vârstă, prevăzută de legea generală de pensuni vor fi scoși la pensie, în mod obligatoriu, din oficiu.

Funcționarii publici care, fără a fi atins limita de vârstă prevăzută de legea generală de pensuni, au împlinit însă 35 ani de serviciu, vor putea fi scoși la pensie prin deciziunea șefului autorității respective și cu încuviințarea Ministerului de Finanțe.

Funcționarul care a devenit infirm sau a căpătat o rănire ce-l face impropriu serviciului, va fi pus în retragere. El dobândește dreptul la pensie în condițiunile legii generale de pensuni.

Autoritatea are dreptul de a pune în retragere din oficiu pe funcționarul care a contractat o boală în interesul serviciului, boală care-l pune în neputință de a mai îndeplini un serviciu public.

Funcționarul își păstrează toate drepturile câștigate pentru pensie.

De asemenea autoritatea are dreptul de a licenția din serviciu pe funcționarul ce s'a dovedit a fi incapabil.

Funcționarii licențiați în asemenea condițiuni își păstrează toate drepturile câștigate pentru pensie.

Punerea în retragere a funcționarilor dovediți infirmi se face pe baza avizului conform al Comisiunii medicale prevăzută de legea generală a pensiilor și cu avizul Comisiunii de propuneri pentru numiri și înaintări, iar licențierea din serviciu a funcționarului incapabil se face cu avizul conform al Comisiunii de propuneri pentru numiri și înaintări, iar licențierea din serviciu a funcționarului incapabil se face cu avizul conform al Comisiunii de propuneri pentru numiri și înaintări.

La art. 39 (devenit 40).

Se va da următoarea redactare:

Pensionarea se face:

a) *La cerere, la vârsta de 57 ani, sau la împlinirea a 35 ani de serviciu;*

b) *Din oficiu, la împlinirea vârstei de 60 de ani.*

Multe servicii, cu deosebire cele tehnice, precum și Justiția și Armata, trebuie să-și păstreze regimul de pensionare din legile organice speciale. Este necesar prin urmare să se completeze cele de mai sus cu următorul alineat.

„Pentru funcționarii aparținând Corpurilor tehnice sau de specialitate constituite, pensionarea se va face în condițiile de vârstă prevăzute de legile lor speciale“.

La ultimul alineat, trebuie să se înlocuiască „Comisiunii de propuneri pentru numiri și înaintări, — întrucât nu e de atributul unei asemenea Comisiuni licențierea din serviciu pentru incapacitate — Cu „Comisiunea de disciplină, care va judeca pe baza ce probează incapacitatea“.

Art. 40. — Funcționarul poate oricând demisiona din serviciu, dar nu poate părăsi postul său, până când demisia nu i-a fost primită și nu a predat serviciul.

Cererea de demisiune trebuie rezolvată în cel mult 30 zile dela înregistrarea ei. După trecerea acestui termen, cel demisionat poate părăsi serviciul.

Demisiunea a poate fi refuzată:

a) Dacă cel în cauză se află sub cercetare sau este trimis înaintea Comisiei de disciplină;

b) Dacă este supus unei urmăriri judiciare; Dacă demisia este colectivă.

Art. 41. — Punerea în disponibilitate are loc atunci când concediul de boală se prelungește peste limita legală sau ca pedeapsă disciplinară.

În primul caz, ea se face cu avizul Comisiei de numiri și înaintări; în al doilea caz, se pronunță în baza unei decizii date de Comisia de disciplină

Art. 42. — Destituirea se pronunță numai în baza unei decizii date de Comisia disciplinară, afară de cazurile prevăzute în art. 88 din legea de față.

Funcționarii destituiți nu pot fi reprimiți în niciun serviciu public.

Art. 43. — Funcționarii demisionați ca și acei puși în disponibilitate pentru caz de boală, pot fi reprimiți în serviciu cu gradul și clasa avută în termen de cel mult cinci ani dela data demisiunii sau a punerii în disponibilitate.

Art. 44. — Licențierea din serviciu se va face cu avizul Comisiei de numiri și înaintări.

Art. 44 se *suprimă*, întrucât chestiunea licențierii din serviciu pentru incapacitate a fost reglementată anterior prin art. 39.

Art. 45 — Funcționarii publici stabili, în caz de desființarea serviciului, vor fi numiți în funcțiuni echivalente sau chiar inferioare, fiind plătiți însă cu salariul ce primeau în momentul desființării serviciului.

La art. 45.

Motivare. — Pentru precizare și în scopul îngrădirii arbitrariului se propune următorul:

Text. — Funcționarii publici stabili, în cazul desființării serviciului, pe cale de lege, vor fi numiți în funcțiuni echivalente sau chiar inferioare, *păstrându-și gradul și salariul avut“.*

CAPITOLUL VIII

Asociațiile de funcționari

Art. 46. — Funcționarii publici de orice categorie se pot asocia între ei pentru scopuri culturale, economice, sau pentru apărarea intereselor profesionale.

Asociațiile diferitelor servicii publice se pot uni mai multe între ele, sau chiar toate la un loc, păstrând însă caracterul profesional, cultural și economic.

Ele nu vor putea discuta și lua rezoluțiuni cu caracter politic.

Fondurile asociațiilor se vor constitui din cotizațiile membrilor sau alte ajutoare.

Art. 46.

Motivare. — Spre a se face încadrarea în normele Constituționale, trebuie adoptat principiul organizării obligatorii,

pe baza de lege, a funcționarilor publici în Corpuri sau Colegii. Funcționarii administrativi propriu ziși să constituie și ei un corp aparte, ca și celelalte corpuri constituite.

Text nou propus. Al. ult. — „Funcționarul publici vor fi constituiți în Corpuri sau Colegii, afară de cei cari fac parte din Corpurile sau Colegiile profesionale deja constituite“.

Art. 47. — Asociațiile profesionale și Federațiile lor, pot obține personalitate juridică conform legii persoanelor juridice.

Motivare. — În concepția nouă a statului organizat pe profesiuni, profesiunile constituiesc elementele esențiale ce alcătuiesc Statul Național și au o viață de comunitate etică și spirituală proprie, ce se încadrează scopurilor statale. În consecință, interesele colective ale profesiei se confundă cu însuși interesul general. De aci dreptul de apărare împotriva prejudiciului moral colectiv, născut din prejudiciile materiale și morale cauzate membrilor profesiei prin actele de ilegalitate, profesia în totalitatea ei fiind reprezentată printr'o asociațiune, Corp sau Colegiu. De aci, mai departe, dreptul de intervenție și de a sta în justiție al asociațiilor de funcționari publici al Corpurilor și Colegiilor constituite. Acest drept întărește principiul însuși al legalității, care pierde caracterul ei individual de până acum și capătă caracterul colectiv ce i-l dă structura noului Stat, indiferent că repararea ilegalității se cere sau nu, pe cale acțiunii individuale.

Se propune, ca urmare a celor de mai sus, următorul:

Art. nou (după art. 47).

Asociațiile profesionale de funcționari publici, persoane juridice, Corpurile sau Colegiile constituite, au dreptul să ceară în justiție, cu scutire de timbru și de orice taxe, anularea tuturor numirilor, definttivărilor, înaintărilor și încadrărilor, ce se vor face de autoritățile publice, cu călcarea dispozițiilor din legea Statutului funcționarilor publici, din legile pentru corpurile tehnice și de specialitate, precum și din alte legi. Această acțiune, se va exercita în termen de 6 luni dela data publicării în Monitorul Oficial a numirilor, definttivărilor, înaintărilor și încadrărilor nelegale.

Art. 48. — În toate cazurile, asociațiile și federațiile care se vor abate dela scopul lor, vor putea fi disolvate printr'un jurnal al Consiliului de Miniștri, dacă nu au personalitate juridică și prin Inalt Decret Regal dacă au personalitate juridică.

Art. 48 (devine 49).

Art. 49. — Părăsirea serviciului de către funcționari, fie parțială, fie generală, după o înțelegere prealabilă, demisiunile colective sau individuale la aceeași epocă sau epoci diferite, constituie o dezertare dela datorie, care periclitează interesele generale publice, se vor pedepsi cu deștătuirea.

La art. 49 (devenit 50).

La finalul textului să se adauge: „pe baza hotărârei Comisiei de disciplină“.

Art. 50. — Contra celor care vor fi dovediți că au uneltit și pus la cale greva ori părăsirea serviciului, prin modul prevăzut în art. 30 sau care prin atitudinea lor, caută a împiedica mersul regulat al serviciului, pe lângă pedeapsa destituirii se va deschide acțiune publică și vinovații vor fi pedepsiți conform art. 217 din Codul Penal Regele Carol al II-lea.

Art. 50 (devine 51).

Art. 51. — Dacă părăsirea serviciului este consecința unei decizii luate de o asociație ee funcționari, asociația va fi dizolvată, membrii urmăriți și pedepsiți conform articolului precedent, iar fondurile asociațiunii se vor trece în folosul asociațiilor de binefacere.

La art. 51 (devenit 52).

Pentru mai multă precizare să se adauge după cuvântul *serviciului* următoarele cuvinte:

.. la care se referă art. 49 și 50.

PARTEA II-a

Clasificarea administrațiilor și determinarea funcțiilor administrative.

Art. 52. — Dispozițiunile ce urmează, nu se aplică militarilor, membrilor Corpului diplomatic, didactic, eclestic și membrilor tuturor Corpurilor tehnice și de specialitate, în privința cărora se mențin dispozițiunile stabilite prin legile lor speciale.

De asemenea nu se aplică funcționarilor Corpurilor legiuitoare a căror orga-

nizare este stabilită de regulamentul interior al fiecărui Corp legiuitor în parte.

Art. 52 (devine 53).

Art. 53 — Administrațiunile publice se împart în administrațiuni centrale sau de Stat cu serviciile lor exterioare și administrațiuni locale: Ținut, județ și comună.

În toate administrațiunile publice funcțiunile se succed după grad, în ordinea următoare:

1. Director; 2. subdirector; 3. șef de serviciu; 4. șef de birou; 5. subșef de birou; 6. impiegat și 7. impiegat stagiar.

Toate gradele au câte două clase, cu excepția gradului de impiegat stagiar.

Stagiul este de cel puțin un an la fiecare clasă și de doi ani la fiecare grad.

Denumirea funcțiunilor administrative din serviciile exterioare și administrațiunile locale, se va determina prin legile de organizare specială, echivalându-se cu gradele indicate mai sus, cu excepția celor care prin natura funcțiunii lor nu pot fi echivalate.

Funcțiunile de inspecții și control se vor clasa și echivala prin legile de organizare.

La art. 53 (devenit 54).

După cuvântul „funcțiunile” se va adăuga „administrative”.

Motivare. — Pentru ca legea să încadreze și pozițiile directorilor generali în ierarhia generală, se revine la vechiul grad de director general, primul în ierarhie. Deci gradele vor fi:

Text propus. — 1. Director general; 2. Director; 3. Subdirector; 4. Șef de serviciu; 5. Șef de secție; 6. Șef de birou; 7. Subșef de birou; 8. Impiegat și 9. Impiegat stagiar.

La alin. 3:

În loc de două să se pue „trei”.

La alin. 4:

În loc de doi să se pue trei.

La ultimul aliniat se adăogă după ultimul cuvânt: „în raport cu gradele de mai sus”.

Art. 54. — Însărcinările cu caracter special, precum acele de registrator și arhivar, se vor îndeplini de unul din funcționarii până la gradul de șef de serviciu inclusiv, pe baza delegațiunii dată de șeful administrațiunii respective.

Art. 54 (devine 55).

Art. 55. Funcționarii din administrațiunile centrale, exterioare și locale, ale căror funcțiuni se desființează, vor fi trecuți de drept în altele corespunzătoare gradului, dacă vor fi vacanțe.

În lipsă dn asemenea vacanțe, ei vor fi trecuți provizoriu în funcțiuni imediat inferioare, păstrându-și gradul și salariul pe care l-au avut.

Dacă o funcțiune se desființează, înființându-se o alta echivalentă, sub altă denumire, această din urmă funcțiune, va fi ocupată de titularul funcțiunii desființate.

La art. 55 (devenit 56).

Motivare. — Pentru respectarea și mai mult a principiului stabilității, între alin. al 2-lea și al 3-lea se introduce un:

(Alin. nou) — În cazul, când în acea administrație nu vor fi asemenea vacanțe, dar se află vacante posturi superioare, se vor face înaintări respective, astfel ca funcționarul să-și reia funcția gradului avut, sau care i se va cuveni prin acea mișcare.

CAPITOLUL II

Condițiuni de admitere

Art. 56. — Pe lângă condițiunile generale de admisibilitate prevăzute la art. 5, pentru a putea ocupa o funcțiune în administrațiunile centrale, candidatul trebuie să posede o diplomă universitară, sau să fie absolvent al unui învățământ superior administrativ de Stat, având la bază liceul, sau școli echivalente.

Art. 56. — (devine 57).

Art. 57. — Pentru serviciile exterioare și administrațiile locale, afară de municipii, în caz de lipsă constatată de candidați, posedând titlurile de mai sus, vor putea fi primiți și candidați, absolvenți de liceu sau cu studii echivalente, cu dreptul de înaintare, până la gradul de șef de serviciu inclusiv.

Art. 57. — (devine 58).

CAPITOLUL III

Despre numiri.

Art. 58. — Nimeni nu poate fi numit într-o funcțiune publică, decât în baza unui examen de capacitate.

Examenul se ține odată pe an și se va anunța prin buletine oficiale ale autorităților respective, cât și în ziarele cele

mai răspândite, cu cel puțin 30 zile înainte.

Rezultatul examenului după ce va fi aprobat de șeful autorităților respective, va fi publicat în Monitorul Oficial.

Candidații vor fi numiți de șeful autorității respective în ordinea clasificării și în limita locurilor vacante.

Celelalte condițiuni ale examenului vor fi prevăzute în regulamentul legii.

Motivare. Pentru că un statut al funcționarilor publici nu poate fi decât o lege organică cu caracter *unitar și general*, capitolul numirilor, reglementat prin decretul lege pentru numirile în funcțiunile publice, trebuie cuprins în statut, așa că aceste decret-lege va fi înglobat statutului de față.

Texte noi. În locul art. 58 și 59 se vor introduce textele decretului-lege mai sus menționat, acordate desigur la statut.

Art. 59. — Funcționarii, astfel numiți, sunt stagiați timp de un an, după care devin definitiv, fiind confirmați implegați cl. II., afară de cei care vor fi găsiți nedestoinici de Comisiunea pentru propuneri de numiri și înaintări.

Comisiunea de propuneri pentru numiri și înaintări se va pronunța pe baza notelor — șefilor ierarhici — în prima lună după expirarea termenului de stagiu.

Avizele Comisiunii de numiri și înaintări nu vor putea fi puse în aplicare decât de șeful autorității respective.

Funcționarul găsit nedestoinic pentru definitivare are drept de a face încă un an stagiu.

Dacă nici după trecerea acestui timp nu va fi găsit destoinic, el va fi îndepărtat din funcțiune.

CAPITOLUL IV.

Despre înaintări.

Art. 60. — Toate înaintările se vor face cu avizul conform al Comisiunilor speciale de propuneri pentru numiri și înaintări.

La art. 60 (devenit art....)

Motivare. — Pentru o garanție în plus, că drepturile la înaintare vor fi respectate, se adaogă după alin. 2 un alin nou :

„Din comisiune face parte de drept și cu vot deliberativ câte un reprezentant al Corpurilor profesionale constituite“.

Art. 61. — La fiecare Minister va funcționa câte o comisiune pentru propuneri de numiri și înaintări. Această comisiune are competența asupra întregului personal administrativ, interior și exterior, ce depinde de acel Minister.

Comisiunea se compune din patru directori trași la sorți la începutul fiecărui an. Dacă Ministerul are mai puțin de patru directori, toți directorii intră de drept ca membri ai comisiunii.

Comisiunile vor fi prezidate de secretarii generali respectivi,

Directorii de personal ai serviciilor din care fac parte funcționarii în discuțiune, dacă nu sunt membri în comisiunile respective, vor fi chemați să ia parte cu vot deliberativ.

Se exceptează Regia autonomă C. F. R. și Cassa Autonomă a Monopolurilor, precum și celelalte regii autonome existente astăzi, care vor avea câte o comisiune în alcătuirea prevăzută de legea lor organică.

Art. 62. — Comisiunile pentru propuneri de numiri și înaintări a funcționarilor administrativi de la Ținuturi, județe, comune urbane nereședințe și comune rurale, se compune din trei membri și anume :

a) Secretarul general al Ținutului, care este de drept președintele comisiunii;

b) Prefectul județului de reședință a Ținutului;

c) Șeful de serviciu cel mai vechiu și mai înalt în grad din cancelariile prefecturilor Ținutului;

Pentru municipii și comune urbane reședințe de județ, comisiunile se compun din :

a) Secretarul general sau secretarul primăriei care este de drept președintele comisiei;

b) Doi șefi de serviciu, dintre cei mai vechi și înalți în grad.

La art. 62.

Se 'adaogă și aici un aliniat nou :

„Din comisiune face parte de drept și cu vot deliberativ câte un reprezentant al Corpurilor profesionale constituite“.

(La municipii și comune urbane reședințe de județ).

Idem mai sus.

Art. 63. — Înaintările se fac la vechime și la alegere, în așa fel, ca proporția celor

tăcuți la vechime să nu fie mai mică de jumătate, până la funcția de șef birou inclusiv sau alte funcțiuni echivalente.

Înaintările în funcțiuni mai mari se fac numai la alegere, dintre candidații cu clase egale.

Art. 64. — Înaintările nu pot fi efectuate decât în baza tablourilor de înaintări, întocmite de comisiunile respective, pe temeiul propunerilor de înaintări, însoțite de foile calificative, pt. fiecare funcționar.

Art. Nou. —

Motivare. — Spre a se ameliora și situația funcționarului, care, deși bine notat, n'a fost totuși înaintat din lipsă de vacanță sau lipsă de studii, se vine cu corectivul *gradației de vechime*

Deasemenea, spre a se da o primă funcționarilor, cari și-a făcut datoria față de Patrie în război, se vine cu *gradația specială de război*.

în acest scop se propune următorul:
Înaintările în clase sunt automate.

Înaintările în grad se fac numai la vacanță.

În cazul, când funcționarii notați cu calificativele „bine” și „foarte bine”, n'au fost înaintați în grad, timp de 5 ani, vor primi după acest interval de timp, cu titlul de gradație, diferența până la salariul gradului imediat superior,

Dacă nu sunt înaintați, după alți 5 ani, vor primi o nouă gradație echivalentă cu salariul gradului superior.

Pentru înaintările în clasă și pentru gradații, autoritățile sunt obligate să prevadă în buget fondurile necesare

În caz de înaintare efectivă în grad funcționarul pierde din gradația obținută numai echivalentul înaintării efective.

Funcționari publici, cari au fost mobilizați în serviciile armatei în războiul pentru întregirea Neamului, vor avea dreptul la o gradație specială de război, egală cu 15 la sută din salariul fixat ca minimum de existență.

Art. 65. — În administrațiile centrale propunerile la înaintări se fac de director, iar pentru serviciile exterioare, de șeful serviciului.

Pentru funcționarii administrațiilor din Ținuturi, județene și comune și a celor cu caracter local, propunerile se fac de șefii de serviciu.

Propunerile trebuiesc motivate și însoțite de foile calificative.

Aceste propuneri se vor depune la Comisiunile de înaintări cel mai târziu până la 31 Decembrie a fiecărui an.

Art. 66. — Comisiunile, întemeindu-se pe foile calificative, pe propunerile făcute și pe cercetările personale ale membrilor ei, întocmesc tablouri de înaintări la alegere și vechime.

Art. 67. — Tablourile cu cei admiși la înaintare sunt publice. Ele vor fi afișate la sediul administrației respective și publicate în Monitorul Oficial.

Aceste tablouri sunt valabile numai pentru anul care urmează.

Cel rămași neînaintați în cursul anului, pentru a figura în tablourile viitoare, trebuie să fie din nou propuși și admiși.

La art. 67 (devenit...)

Ultimul alineat trebuie suprimat, deoarece odată ce dreptul la înaintare este stabilit, constituie pentru funcționar un drept câștigat, din care nu poate decade decât pentru motive legale.

Art. 68. — Înaintările se fac în ordinea înscrierii în tablouri.

Cu toate acestea, la înaintări în servicii speciale, autoritatea în drept poate să se abate dela această normă în interesul serviciului, însă numai cu avizul conform al Comisiunii pentru propuneri de numiri și înaintări.

La art. 68 (devenit...)

Alin. 2 trebuie suprimat, deoarece excepțiile dela norma legală duc la nedreptăți și abuzuri, care dăunează ierarhiei și disciplinei rigide, ce trebuie să domnească în aparatul public.

Art. 69. — Numirile și înaintările până la gradul de șef de birou inclusiv se fac prin decizie ministerială, în funcțiuni superioare acestora, prin decret-regal.

Art. 70. — Funcționarii vor fi notați în fiecare an mai întâiu de șeful ierarhic și în urmă de directorul sau șeful care conduce serviciul.

Notele generale de calificare sunt: foarte bună, bună și slabă.

La darea notei se va avea în vedere și răspunde documentat asupra:

- a) Cunoștințele profesionale;
- b) Calităților personale de pricepere;
- c) Modulului în care își îndeplinește serviciul.

Pentru funcțiunile mai mari se va ține seama și de aptitudinea de conducere,

Calificarea „slabă” poate atrage menținerea în grad sau clasă, aceea de bună „înaintarea la vechime” și aceea de „foarte bună” înaintarea la alegere.

Notele se trec în foaia calificativă a funcționarului personal de cel care le dă.

La Art. 70 (devenit....)

Pentru o mai bună apreciere să se introducă între calificativele bună și slabă, calificativul „suficientă”.

Se înlocuește „slabă” prin „suficientă”.

Motivare. — Notările nedrepte au constituit unul din marile capitole de nemulțumiri ale funcționarilor publici. Aprecierile într'adevăr este un element subiectiv, ce nu poate fi îngrădit în texte formale, dar abuzul de subiectivism se poate constata și trebuie reprimat.

În acest scop se propun următoarele aliniate noi:

Alin. penultim. — *Notarea nedreaptă constituie o violare a obligațiilor profesionale și poate fi chiar pedepsită disciplinar.*

Alin. ultim. — *Funcționarul, nemulțumit de calificare, are dreptul se reclame mai întâi la directorul său, apoi la șeful autorității, care este obligat să dispună cercetarea reclamațiunii și rectificarea, dacă este cazul.*

Art. Nou.

Motivare. — Spre a se îngrădi libera dispozițiune, care dă naștere de nedreptăți în ce privește alcătuirea tablourilor de funcționari admiși la înaintare, e cazul ca Statul să prevadă un minim de norme obiective ce trebuiesc respectate.

În acest scop se propune următorul:

Art. Nou. — (după art. 70 — Proiect Guvern).

Tablourile funcționarilor admiși la înaintare, se vor alcătui în ordinea următoare:

A) — *Pentru gradele inferioare până la șefi de birou inclusiv:*

1. *Dacă toți funcționarii au fost admiși la înaintare numai la vechime, se vor înscrie în tablou în ordinea vechimei în clasa gradului, dacă doi sau mai mulți funcționari au același vechime la clasa gradului se va da întâietate la înscriere celui mai vechi în grad; în cazul când au aceeași vechime în grad, se va da întâietate la înscriere celor mai vechi în carieră (data intrării în prima funcțiune).*

În cazul când se găsesc în totul în condițiuni egale, se va proceda prin tragere la sorți.

2. — *Dacă parte din funcționari au fost admiși la înaintare la vechime, iar parte*

la alegere se clasează de o parte funcționari admiși la vechime, în ordinea vechimei stabilite după normele prevăzute la punctul 1 și de o parte funcționarii admiși la alegere în ordinea vechimei stabilite în acelaș mod.

În tabloul de înaintări, se va înscrie, în ordine, un funcționar admis la alegere, și apoi un funcționar admis la vechime și așa mai departe până la epuizarea numărului celor admiși.

În caz de lipsă de propuși la alegere sau la vechime, seria se lasă incompletă

B) — *Pentru gradele dela șef de serviciu în sus:*

Funcționarii admiși la înaintare numai la alegere, se vor înscrie în tablou în ordinea vechimei stabilite după normele prevăzute la punctul 1 de sub litera A.

Art. 71. — Înaintările dela o clasă la alta și dela un grad la altul se pot obține numai în condițiunile de stagiu prevăzute în art. 53.

CAPITOLUL V.

Transferări și detașări.

Art. 72. — Transferările se fac la cerere sau în interes de serviciu.

Transferările la cerere au loc:

- a) Prin consimțământ reciproc;
- b) În locuri vacante.

Art. 73. — Transferările prin consimțământ reciproc sau în locuri vacante la aceeași sau la altă autoritate, se fac cu încuviințarea șefului superior al autorității ce părăsește și al acelei în care intră și fără avizul Comisiunii pentru propuneri de numiri și înaintări.

Art. 74. — Când sunt mai multe cereri de transferare pentru aceeași loc vacant, ordinea de preferință și de determinare după următoarele norme:

- a) Vechimea în grad;
- b) Aducerea soților funcționari în aceeași localitate;
- c) Interese familiare (copii care urmează la școli ce nu există în orașul în care funcționarul își are serviciul, mamă văduvă);
- d) Interese de materiale (casă proprie etc.), sau motiv de sănătate.

În toate cazurile la condițiuni egale, se dă întâietate celor mai bine notați.

Cei pedepsiți, nu pot fi transferați în condițiunile acestui articol decât după trecerea a cel puțin doi ani dela executarea pedepsei.

Art. 75. — Transferările în interes de serviciu dela un serviciu la altul, în aceeași sau în altă localitate, sunt obligatorii dacă privesc funcțiuni echivalente și dacă se întemeiază pe un aviz bine motivat al comisiei pentru propuneri de numiri și înaintări.

Funcționarul transferat în altă localitate în interes de serviciu, are dreptul la transport gratuit pentru el, familie și bagaj.

La art. 75 (devenit....)

Motivare. — În loc de „transport gratuit” se va pune: „cheltuieli de transport”. Pentru că mutarea în interes de serviciu în altă localitate este o adevărată nenorocire pentru funcționarul mutat, este cazul ca Statul să sub vie, într’o mai mare măsură, la sarcinile de mutării și printr’o indemnizație de mutare, care va fi de natură să servească chiar interesului de serviciu care cere mutarea funcționarului.

În acest scop să se completeze ultimul al. cu:

Propunere. — Text nou — „Și la o indemnizație de mutare egală cu salariul pe o lună, plătită anticipat”.

Art. 76. — Detașările se vor face observându-se aceleași formalități ca la transferări, fără însă a se mai cere avizul comisiei pentru propuneri de numiri și înaintări.

La art. 76 (devenit....)

Se suprimă „fără însă a mai cere avizul Comisiei pentru propuneri de numiri și înaintări”, deoarece detașarea neîngrădită de lege atinge principiul de bază al stabilității.

După art. 76.

Art. Nou.

Motivare. Transferile și detașările au constituit în totdeauna arme în mâna celor abuzivi, spre a lovi în funcționarii cari refuzau sugestiile, înjoncțiunile, etc. și rămăneau la respectul legii. Spre a se pune capăt acestor abuzuri și întări ideea de stabilitate, reglementară transferărilor și detașărilor trebuie adâncită. În acest scop se vine cu următorul:

Propunere. — Art. Nou.

Transferarea sau detașarea unui funcționar în interes de serviciu nu se poate face decât o singură dată în cursul unui an.

Transferările în interes de serviciu nu se pot face decât la datele de 1 Aprilie și 1 Octombrie.

Transferările de mai sus se vor face în ordinea următoare:

1. — Cei necăsătoriți.

2. — Cei cari n’au avut nici o mutare în cariera lor.

3. — Cei căsătoriți fără copii și

4. — Cei căsătoriți cu copii.

Cei cari au copii în școli, nu pot fi transferați decât în cursul lunilor Iulie și August și numai în localitățile unde sunt școli potrivite studiilor ce urmează copiii.

Art. 77. — Funcționarii pot fi delegați să îndeplinească în interesul serviciului însărcinări speciale.

La art. 77 (devenit....)

După al. 2, se adaugă următoarele:

Alin. Nou. — „Delegația poate fi dată unui funcționar din aceeași autoritate, care este în grad egal, iar în lipsa acestuia, unui funcționar în grad imediat inferior, în ordinea vechimei. Delegația nu poate dura mai

mult de 6 luni”.

CAPITOLUL VI

Situația funcționarilor dela instituții publice comercializate și dela Societățile concesionare

Art. 78. — Funcționarii bugetari dela regiile publice, casele autonome și direcțiile comerciale, care îndeplinesc un serviciu permanent, sunt funcționari publici și intră în prevederile acestui statut,

Funcționarii publici trecuți la societățile concesionare (telefoane, chibrituri, etc.), se bucură de toate drepturile și sunt supuși tuturor îndatoririlor prevăzute în legile de organizare ale corpurilor din care fac parte.

Societățile concesionare nu se pot prevala de legile financiare excepționale pe care Statul le-ar face în favoarea sa.

Între funcționarii publici preluați de către societățile concesionare și funcționarii angajați nestatutar, se va stabili o ierarhie în raport cu gradul, vechimea în serviciu și studiile.

CAPITOLUL VII

Disciplina

SECȚIUNEA I

Infrațiuni disciplinare și pedepse

Art. 79. — Nerespectarea îndatoririlor impuse prin art. 12—28 din prezentul Statut vor fi sancționate cu pedepse disciplinare.

De asemenea, sunt considerate ca infracțiuni disciplinare :

- a) Jocul de cărți sau alte jocuri de noroc ;
- b) Indemnul la grevă ;
- c) Nerespectarea dispozițiilor prohibitive din prezentul Statut.

La art. 79 (devenit)

Să se suprimă punctul „a”. O asemenea dispoziție nu poate figura într'un statut al funcționarilor publici.

Art. 80, 81, 82, 83, 84, 85 și 86 devin....

Art. 80.—Pedepsele disciplinare sunt :

- a) Prevenirea ;
- b) Mustrarea ;
- c) Permutarea ;
- d) Eliminarea temporară dela înaintare ;
- e) Suspendarea pe timp limitat ;
- f) Punerea în disponibilitate ;
- g) Destituirea.

Art. 81. — Prevenirea este încunoștințarea făcută funcționarului, spre a-l atrage atenția asupra abaterii comisă și recomandarea de a nu mai repeta faptul.

Prevenirea se face în scris și confidențial.

Art. 82. — Mustrarea este reprobarea formală a purtării funcționarului cu invitația expresă de a se îndrepta pe viitor.

Mustrarea atrage de drept pierderea salariului dela 5 la 30 zile.

Art. 83. — Eliminarea temporară dela înaintare este interzicerea de a fi propus la înaintare sau ștergere de pe tablou pe un timp dela 1 la 3 ani.

Art. 84. — Suspendarea este interzicerea exercițiului funcțiunii pe un termen care nu poate fi mai mic de 30 zile, nici mai mare de un an.

Funcționarul pierde salariul pe tot timpul suspendării. Acest timp nu i se socotește pentru dreptul la pensie.

Art. 85. — Funcționarul pus în disponibilitate, încetează de a mai face parte din corpul funcționăresc și nu mai poate fi reprimt într'un serviciu public, decât după cinci ani dela data punerii în disponibilitate și nu mai dacă în tot acest timp se constată că a avut o conduită ireproșabilă.

Art. 86. — Funcționarul destituit nu mai poate ocupa în viitor nicio funcție publică.

Art. 87. — Prevenirea, mustrare, permutarea și eliminarea temporară dela înaintare, se aplică direct de capul autorității respective.

La art. 87.

Se suprimă „permutarea și eliminarea temporară dela înaintare”, întrucât sunt pedepse grave ce nu pot fi date fără o hotărâre disciplinară.

Art. 88. — Celelalte pedepse se dau numai în temeiul unei decizii a Comisiunii disciplinare.

Se exceptează dela această dispoziție funcționarii condamnați definitiv pentru crimă sau pentru vreunul din delictele prevăzute în art. : 236—242 inclusiv, 250, 251, 272—275 inclusiv, 277—282 inclusiv, 284—286 inclusiv, 292, 313, 314, inclusiv, 419—426 inclusiv, 446, 447, 451, 452, 456—458 inclusiv, 482, 491, 493, 494, pct. 1—6 inclusiv, 495, 496, 499, 504—511 incl., 524—531 inclusiv, 535—540 incl., 545—555 inclusiv, 564, 566, 573, 595, pct. 3 și 5 din codul penal Regele Carol II. precum și acei care au fost condamnați de o primă instanță pentru vreuna din infracțiunile prevăzute de legea pentru apărarea ordinii în Stat sau de art. 323—326 inclusiv din codul Regele Carol II, care vor fi destituiți de drept, fără a mai fi trimiși înaintea Comisiunii de disciplină.

De asemenea vor fi destituiți de drept, fără a mai fi trimiși înaintea Comisiunii de disciplină acei funcționari care s'ar face vinovați de abaterile prevăzute de art. 49 din prezenta lege.

Destituirea în condițiile acestui din urmă alineat se va pronunța prin jurnal al Consiliului de Miniștri.

Art. 89. — Funcționarii publici care nu vor respecta dispozițiunile art. 25 și 28 ale legii de față, vor fi puși de drept în disponibilitate, fără a mai fi trimiși înaintea Comisiunii disciplinare.

Punerea în disponibilitate în condițiile acestui articol se va pronunța prin jurnal al Consiliului de Miniștri.

La art. 89.

Articolul întreg trebuie suprimat, întrucât dispozițiunile sale aduc o gravă știrbire principiului stabilității.

Art. 90. — Pedepsele disciplinare se aplică numai în urma unei cercetări prealabile făcute de un funcționar superior în-

vinuitorului și după examinarea dovezilor aduse de acesta în apărarea sa.

Art. 90 (devine...)

SECȚIUNEA II

Procedura disciplinară

La secțiunea II.

Trebue intitulat: *Exercițiul acțiunii disciplinare și procedura.*

Art. 91. — Trimiterea unui funcționar în judecata Comisiunii disciplinare nu poate fi ordonată, decât de ministru sau de șeful autorității, numai pe baza cercetării făcute de șeful ierarhic sau de un delegat al autorității respective.

Art. 91 (devine...)

Art. Nou.

Motivare. — Pentru a se evita erorile, a se elimina cât mai mult subiectivismul, dându-se acțiunii disciplinare un caracter cât mai obiectiv și mai juridic și spre a se încadra vinile în textul legii, se adoptă *obligativitatea avizului Contenciosului în prealabil*, pentru deschiderea oricărei acțiuni disciplinare.

În acest sens propunem următorul:

Art. Nou.

Pentru deschiderea acțiunii disciplinare și investirea Comisiei disciplinare cu această acțiune, avizul în cauză al Contenciosului este obligatoriu.

Art. 92. — Ministrul sau șeful autorității va trimite comisiei dosarul însoțit de o adresă, în care se va arăta precis învinuirea adusă funcționarului, fără a putea propune aplicarea vreunei pedepse.

Dosarul va cuprinde cercetarea prealabilă și toate actele și dovezile pe care se întemeiază învinuirea.

Art. 93. — Secretarul comisiei verifică dosarul și-l comunică președintelui, care va fixa termenul de judecată la cel mult 15 zile dela sesizare și va dispune citarea părților și a martorilor.

Citațiile se vor trimite cu cel puțin 5 zile libere, înaintea termenului de judecată.

Funcționarul învinuit sau apărătorul său are dreptul să ia cunoștință de dosarul care cuprinde actele referitoare la judecata sa.

Art. 92 și 93 (devin...)

Art. 94. — Judecata se va ține în ședință secretă.

Capul autorității va putea însărcina un funcționar, cel puțin egal în grad cu

funcționarul învinuit, care să susțină acuzarea înaintea Comisiunii disciplinare.

Funcționarul se va apăra singur, verbal sau prin memoriu scris, putând fi asistat de un coleg, ales de dânsul, din aceeași administrațiune sau de un avocat. Învinuitul nu va putea fi reprezentat prin procură.

La art. 94 (devenit...)

Se suprimă „putea”.

Art. 95. — Deciziunea Comisiunii disciplinare se dă motivată și cu majoritate de voturi.

Păreră minorității va fi de asemenea motivată.

În deciziune se va arăta dacă funcționarul este vinovat sau nu și, în primul caz, ce pedeapsă trebue să i se aplice.

Art. 95 (devine...)

Art. 96. — Deciziunea Comisiunii disciplinare este obligatorie pentru autoritatea de care depinde funcționarul.

Această deciziune este definitivă, are un caracter de aviz conform și se execută de îndată de autoritatea respectivă, chiar înainte de a fi motivată de Comisiunea disciplinară.

La art. 96 (devenit...)

După cuvintele „Deciziunea Comisiunii disciplinare” se introduce „rămasă definitivă”, întrucât, după cum se va vedea mai jos, se vine cu propunerea a două instanțe.

Art. 97. — Achitarea, amnistia, prescripția sau absolvirea în materie penală este cu totul independentă de judecarea infracțiunilor disciplinare.

Sancțiunile disciplinare sunt deosebite de cele represive.

Acțiunea disciplinară este în toate cazurile imprescriptibilă.

Art. 97 (devine...)

Art. 98. — Dacă ulterior executării unei deciziuni a Comisiunii disciplinare, să constată că actele pe baza cărora s'a aplicat pedeapsa au fost false, cel condamnat are dreptul a cere revizuirea procesului său.

Comisia disciplinară va fi imediat convocată, pentru a statua de urgență asupra cererii de revizuire,

În caz când cererea de revizuire a fost admisă și funcționarul public a fost achitat, pedeapsa se va șterge din cazier,

iar funcționarul public va fi repus în toate drepturile avute anterior deciziei de condamnare.

La art. 98 (devenit...)

După cuvântul „false”, să se introducă: „sau s'ar descoperi fapte sau acte, ce nu au fost cunoscute cu prilejul primei condamnări disciplinare și dacă acele fapte sau probe ar fi de natură să stabilească nevinovăția funcționarului pedepsit sau inexistența faptului ..

Art. 99. — În cazuri grave sau când interesul cercetărilor o cere, funcționarul învinuit poate fi suspendat de șeful autorității, înainte de a se pronunța Comisiunea de disciplină, cu condiția că în termen de 30 zile delă suspendare, să fie trimis înaintea comisiei, care este obligată să-l judece în termenul prevăzut de art 93 din prezenta lege.

Aceasta suspendare nu atrage pierderea salariului sau a vechimei.

Art. 99 (devine...)

Art. 100. — Suspendarea din serviciu este obligatorie când în contra unui funcționar s'a deschis acțiune publică, pentru crimă sau pentru unul din delictele prevăzute de Codul Penal „Regele Carol al II-lea”, ori de legea pentru apărarea patrimoniului public.

Funcționarul achitat de instanțele penale și de Comisia de disciplină, va primi salariul pe tot timpul cât a fost suspendat

La art. 100 (devenit...)

Să se suprimă: „ori de legea pentru apărarea patrimoniului public” și se pune în loc „și enumerate la art 88” (devenit...)

După art. 100 (devenit...)

Art. nou. — În contra deciziunilor rămase definitive nu există deschisă cale acțiunilor în centenciosul administrativ.

Se va putea însă ataca, pentru nelegalitate, numai actul administrativ de autoritate dat în executarea acestor hotăriri sau refuzul ilegal de a le execra.

Art. nou. — Când acțiunea pentru reintegrare sau aceea intentată conform dreptului comun cuprinde și o cerere privitoare la condamnarea autorității publice la plata de salariu pentru timpul cât durează suspendarea sau îndepărtarea din funcțiunea publică, ori daune interese cauzate de actul administrativ de autoritate, președintele instanței de judecată va ordona, din oficiu, odată cu fixarea termenului de judecată,

chemarea în judecată a șefului autorității, care a semnat actul, a cărui anulare sau reparare se cere, chiar dacă reclamantul nu formulează o asemenea chemare în judecată.

Hotărîrea prin care autoritatea publică va fi condamnată la plata de salariu sau la daune, va cuprinde, chiar dacă reclamantul nu a pus concluziuni în acest sens, condamnarea solidară a șefului autorității, care a semnat actul a cărui anulare sau reparațiune s'a admis de judecată.

Șeful autorității nu va putea fi apărât de această condamnațiune, decât făcând dovada, că hotărîrea sa a fost luată pe temeiul unui referat scris al aceluia, care a contrasemnat actul administrativ de autoritate, sau a stat la baza acestui act, în care caz condamnarea de mai sus se va pronunța împotriva aceluia funcționar, șeful autorității fiind scos din cauză.

Când reclamantul va cere executarea deciziunii definitive pecuniară împotriva autorității publice, aceasta este obligată, fără a putea cere suspendarea execuțiunii pornită de reclamant, a face, continua și desăvârși executarea împotriva persoanei condamnate sub pedeapsă pentru funcționarul, care a semnat și aprobat ordonața de plată a primei executări, de a fi urmărit conform legii patrimoniului public.

Dispozițiunile aliniatului precedent se aplică și atunci când autoritatea a dispus numai înscrierea în buget a sumelor la care a fost condamnată.

Dacă în urma unei somațiuni, autoritatea nu a înscris în primul buget următor sumele la care a fost condamnată, reclamantul va avea dreptul la daunele fixate de instanța judecătorească, și, în acest caz, se va urma, pentru aceste osebite daune, împotriva șefului autorității, care a omis, la înscrierea lor, normele de mai sus.

Pentru toate executările de mai sus, autoritatea nu poate opune reclamantului beneficiul de discuțiune prevăzut de art. 1662 c. c.c.

Art. nou. — Șeful autorității, sau funcționarul despre care se vorbește în art. precedent, nu vor putea fi apărați de condamnarea prevăzută în acel articol, decât dacă vor stabili complecta lor bună credință, întemeiată pe acte sau, în ce privește formele actului administrativ de autoritate ori procedura lu', pe un aviz al consiliului de avocați de pe lângă acea autoritate.

SECȚIA III.

Comisiile de disciplină.

Art. 101. — Comisiile disciplinare pentru administrațiile centrale și serviciile exterioare sunt:

a) Curtea Administrativă locală din Ținutul respectiv, pentru funcționarii până la gradul de subdirector inclusiv;

b) Curtea Superioară Administrativă din București, pentru funcționarii dela gradul de subdirector în sus.

Art. 102. — Comisiile disciplinare pentru funcționarii din administrațiile locale sunt acele prevăzute în art. 136 din legea administrativă din 14 August 1938.

In loc de art. 101 (devenit...)

și 102 (devenit...)

Motivare — Pornind dela principiul, care stă la baza dreptului disciplinar, că „acțiunea disciplinară nu urmărește interesele justițiabilului ci interesele funcțiunii publice” și spre a scoate acțiunea disciplinară de sub influența celor ce o exercită, față cu experiențele până acum încercate în urma aplicării dispozițiilor actualului statut, este cazul să se păsească spre o jurisdicționalizare mai accentuată de judecată disciplinară. În consecință, cu compunere de instanțe speciale, Comisiunile disciplinare trebuiesc trecute pe lângă Tribunale și Curțile de Apel. Pentru cea mai bună administrare a justiției disciplinare, este cazul să se adopte, ca și în dreptul comun, două grade de jurisdicție: o primă instanță și o instanță de apel.

Se propun următoarele articole noi, în locul articolelor 101 și 102.

Art. Nou. — *Comisiile de disciplină se compune din 2 instanțe de fond.*

Prima instanță de fond va funcționa pe lângă fiecare Tribunal, iar a doua instanță, pentru judecarea apelurilor contra hotărârilor Comisiunilor primei instanțe, va funcționa pe lângă fiecare Curte de Apel.

Art. Nou. — *Comisiunile disciplinare de pe lângă Tribunale, vor fi compuse din:*

a) *Un președinte de tribunal, sau judecător cu grad de președinte și un judecător de ședință, numiți de Ministerul Justiției prin decizie, pe termen de 3 ani.*

b) *Un funcționar numit de Ministerul Justiției, pe acelaș termen, dintr'un număr de doi funcționari superiori, domiciliați în localitate, recomandați de Federația*

generală a Asociațiilor profesionale de salariați publici.

c) *Un greșier numit de Ministerul Justiției dintre greșierii tribunalului local.*

Tot pe trei ani se numește și câte un supleant pentru fiecare din membrii comisiunii.

La Tribunalul Ilfov, Ministerul Justiției va putea decide înființarea unei a doua secțiuni sau unui al doilea complet de judecată.

Art. Nou. — *Comisiunile disciplinare de pe lângă Curțile de Apel vor fi compuse din:*

a) *Trei consilieri de Curte de Apel numiți de Ministerul Justiției, în acelaș fel și pentru acelaș termen ca la art. ...*

b) *Doi funcționari superiori numiți de Ministerul de Justiție dintr'un număr de patru funcționari domiciliați în localitate, recomandați de Federația generală a Asociațiilor profesionale de salariați publici.*

c) *Un greșier de pe lângă Curtea de Apel.*

d) *Supleanții vor fi numiți după normele prevăzute la articolul precedent.*

Pe lângă Curtea de Apel din București, la nevoie, Ministerul de Justiție va putea decide înființarea unei a doua secțiuni, sau unui al doilea complet de judecată.

Art. Nou. — *În fața acestor comisii disciplinare de fond se vor administra toate probele necesare, deciziunea dându-se motivată și cu majoritate de voturi.*

Minoritatea va fi obligată să-și motiveze deasemenea opinia.

Art. Nou. — *Acuzarea va fi susținută de acuzatori aleși dintre avocații publici locali, numiți pe termen de 3 ani, de Ministerul Justiției, care poate da și delegațiuni speciale, după împrejurări.*

Art. Nou. — *În contra deciziei comisiei de pe lângă Tribunal, atât administrația, cât și funcționarul, pot face apel, pentru orișice pedeapsă, la comisia de disciplină de pe lângă Curtea de Apel respectivă.*

Apelul se va face în termen de 30 zile dela comunicare.

Nichin act echivalent nu poate înlocui comunicarea.

Apelul se va adresa Președintelui Comisiei de pe lângă Curtea de Apel și va fi depus la greșia comisiunii disciplinare de pe lângă Tribunal.

Art. Nou. — *In contra deciziilor comisiunilor disciplinare de pe lângă Curțile de Apel, atât administrația, cât și funcționarul, vor putea face recurs la Inalte Curte de Casație, în termen de 60 zile dela comunicare, pentru următoarele motive;*

1. *Violare de lege.*
2. *Nemotivare.*
3. *Exces de putere.*
4. *Eroare gravă de fapt.*
5. *Denaturarea de acte și fapte.*

Art. Nou. — *Când Inalta Curte de Casație, casează deciziile instanțelor de fond, ea trimite cauza pentru o nouă judecată, la o altă Curte de Apel.*

Art. 103. — Funcționarii publici care au legi speciale de organizare sunt supuși regimului disciplinar prevăzut de acele legi.

Ar. 103. (devine.....)

CAPITOLUL VIII.

Funcțiunea de dactilograf.

Se adaogă și „stenodactilograf“.

Art. 104. — Funcțiunea de dactilograf în serviciul public are 3 grade cu câte 2 clase, și anume: 1. dactilograf, 2. dactilograf principal, și 3. dactilograf special.

Gradul de dactilograf se asimilează gradului și claselor de impiegat; gradul de dactilograf principal se asimilează gradului și claselor de subșef de birou; iar gradul de dactilograf special se asimilează gradului și claselor de șef de birou.

Pentru gradul de dactilograf special va trebui să se treacă examen de limba română, stenografie și limba franceză.

Titlul de dactilograf se va acorda numai celor ce practică efectiv dactilografia.

La art. 104 (devine.....)

După al. 2-lea al., un alin. nou. — *Gradul de stenodactilograf se asimilează gradului și claselor de subșef de birou; gradul de stenodactilografe principal se asimilează gradului și claselor de șef de birou; gradul de stenodactilograf special se asimilează gradului și claselor de șef de secție.*

La ultimul alin. după cuvântul „dactilograf“ se adaogă sau „stenodactilograf“.

Art. 105. — Pentru a fi numit în funcțiunea de dactilograf, candidații trebuie să reușească la un examen, ale cărui condițiuni se vor stabili prin regulament.

Pentru a fi admiși la acest examen, candidații trebuie să îndeplinească și următoarele condițiuni speciale:

a) Să fi absolvit liceul sau o școală secundară echivalentă, precum și o școală specială de stenodactilografie;

b) Bărbații se aibă vârsta de cel puțin 21 de ani și cel mult 30, iar femeile de cel puțin 18 și cel mult 30.

La art. 105. (devine....)

La primul al., se adaogă „sau stenodactilograf“.

La al. a. după cuvântul „de“ să se adaoge „dactilografie sau“.

Art. 106. — Candidații reușiți la examen se numesc de șeful autorității respective, în limita locurilor vacante și în ordinea clasificării, ca dactilografi stagiați.

După un stagiu de un an, dactilografii obțin definitivatul în condițiunile art. 59 din prezenta lege.

Dactilografii definitivți se bucură de stabilitate.

La art. 106 (devine...)

Al. 1, după cuvântul „dactilografi“ să se adaoge „sau stenodactilografi“. La al. 2, după cuvântul „dactilografii“ să se adaoge „și stenodactilografii“.

La al. 3, idem.

Art. 107. — Înaintările se fac după aceleași norme prevăzute pentru funcționarii administrativi.

Art. 107 (devine...)

Art. 108. Dactilografii ies la pensie în condițiunile prezentului statul și a legii generale de pensuni.

În ce privește disciplina, li se aplică dispozițiunile prevăzute pentru funcționarii administrativi,

La art. 108, al 1.

Idem și „stenodactilografii“, iar după „ies la pensie“, restul se suprimă și se înlocuește cu „după 25 ani de serviciu, ca și cum ar fi servit 35 ani“.

CAPITOLUL IX

Personalul de serviciu.

Art. 109. — Prin personal de serviciu se înțelege: oameni de serviciu, cameristi, curieri, aprozi, precum și toți cei care îndeplinesc servicii echivalente la o instituție publică.

Art. 109 și 110 (devin...)

Art. 110. — Pentru a fi numit în serviciu se cere:

- a) Femeia sau bărbetul să fie români;
- b) Să aibă vârsta de minimum 21 ani și cel mult 40;

- c) Să fie apti pentru serviciu;
- d) Să nu fi suferit o condamnare infamantă;
- e) Să cunoască bine limba română;
- f) Să posede certificatul de absolvire a unei școli primare;
- g) Bărbații să fi satisfăcut efectiv serviciul militar,

Art. 111. — La intrarea în serviciu omul de serviciu este considerat stagiar timp de doi ani.

Dacă după trecere de doi ani este găsit destoinic, omul de serviciu este definitivat și se bucură de stabilitate.

Cei care nu au fost definitivați după doi ani de stagiu vor fi îndepărtați din serviciu.

La art. 111 (devenit...)

In loc de „doi ani” să se pună „un an” (aliniatele 1, 2 și 3).

Art. 112. — Trecerea din clasă în clasă a personalului de serviciu se face după un stagiu de minimum 2 ani.

La art. 112 (devenit...)

Se adaugă un alineat prim:
„Pentru personalul de serviciu sunt 5 clase, cu câte două trepte de salarizare”.

Alin. 1 devine al 22-lea, înlocuindu-se „2 ani” cu „6” ani.

Art. 113. — Numirile personalului de serviciu le face șeful autorității, iar definitivarea și înaintarea se vor face cu avizul Comisiunii de propuneri pentru numiri și înaintări.

Art. 113, 114 și 115 (devine...)

Art. 114. — Este interzis omului de serviciu să aibă o altă ocupație care ar dăuna intereselor serviciului.

Art. 115. — În privința concediilor de odihnă și de boală, cât și la transferări se vor aplica dispozițiunile legii de față.

În ceea ce privește disciplina se vor aplica de asemenea dispozițiunile prevăzute pentru funcționari.

CAPITOLUL X.

Situația funcționarilor tehnici și de specialitate titrați și netitrați.

Art. 116. — Funcționarii tehnici și de specialitate bugetari: maeștrii și submaeștrii civili, din toate specialitățile din serviciul armatei și din alte servicii publice: personalul tehnic-auxiliar sanitar, veterinar

și zootehnic; personalul tehnic din serviciul drumurilor ca picheri și cantonieri, șefii de echipă, supraveghetorii, brigadierii silvici și pădurarii, șefii de ateliere, mecanicii, șoferii, telefonistii, șefii electricienii, litografil, cartografil, desenatorii, cusătorii de dosare, agenții fiscali de agenție, agenții de control și controlorii de fabrici, controlorii de cazane, magazinerii, manipulanții vamali, funcționarii caselor de credit funcționăresc, cât și intendenții, economii și administratori, sunt funcționari publici și se vor bucura de toate dispozițiunile prevăzute în acest Statut.

Condițiunile de numire, înaintare și echivalare în grade și clase vor fi stabilite prin legi speciale.

Acolo unde nu sunt atari legi li se vor aplica prin asimilare dispozițiunile prezentului Statut.

La art. 116.

Să se suprimă „tehnici” rămânând astfel: funcționarii de specialitate...

Se suprimă „tehnic”.

PARTEA III-a

Dispozițiuni finale și tranzitorii

Art. 117. — Funcționarii aflați în serviciu la punerea în aplicare a prezentului Statut și care se aflau în funcțiune și au fost mobilizați în anul 1916, chiar dacă nu au titlurile de studii cerute de lege, pot înainta până la gradul de director inclusiv.

De aceleași avantaje se vor bucura și funcționarii numiți în teritoriile alipite în intervalul dela Unire până la 1 Ianuarie 1922, cât și funcționarii numiți în Vechiul Regat, care au fost mobilizați în timpul războiului pentru întregirea neamului și au fost numiți în funcțiune în același interval de timp.

La art. 117 (devenit...)

motivare. — Pentru o mai clară redactare și spre a se încadra acestor dispozițiuni și alte categorii de funcționari, cari merită acelaș tratament ca și cei dela alin. prim, se propune pentru art. 117 (devenit...) următoarea redactare:

Art. 117. — Funcționarii aflați în serviciu la punerea în aplicare a prezentului statut și cari se aflau în funcțiune în anul 1916, chiar dacă n'au studiile ce-

rute de lege, pot înainta până la gradul de subdirector inclusiv, iar cei cărî au fost și mobilizați în războiul pentru Intregirea Neamului 1916—1919, pot înainta până la gradul de director inclusiv.

De același drepturi ca cei mobilizați, se vor bucura:

a) Funcționarii, cari au fost mobilizați și au fost numiți până la 1 Ian. 1924;

b) Funcționarii, cari au fost voluntari-combatanți în războiul din 1916—1919;

c) Funcționarii, cari au fost cercetași în războiul din 1916—1919;

d) Funcționarii numiți în teritoriile alipite în intervalul dela Unire până la 1 Ianuarie 1924.

La art. 118 (devenit.....)

Primului aliniat să i se dea următoarele redactare:

Art. 118. — Actualii diplomați ai centrului de pregătire tehnică profesională administrativă, care au la bază liceul sau studiul echivalente, se vor bucura de aceleași drepturi ca și cei cu titluri universitare,

Absolvenții școalelor superioare de comerț dinainte de înființarea Academilor de înalte studii comerciale respectiv seriile până la 1913 inclusiv, aflați în funcțiune sau mobilizați în anul 1916, precum și experții contabili absolvenți ai școalelor superioare comerciale, seriile până la 1913 inclusiv, aflați în funcțiuni publice la Stat, Case și Regii Autonome, cu sau fără statute speciale, având o vechime de cel puțin 5 ani în funcțiune, sunt asimilați în ceea ce privește drepturile de avansare și încadrare cu licențiații Academilor comerciale,

Art. 118. — Actualii funcționari diplomați ai centrului de pregătire profesională administrativă, secția II și ai școalelor superioare de Științe de Stat și de Științe administrative, cari au la bază liceul sau studiul echivalente, se vor bucura de aceleași drepturi ca și cei cu titluri universitare.

De aceleași drepturi se vor bucura și diplomații Școalelor superioare de notari titrați, cari au la bază o diplomă de licență.

În aliniatul cu absolvenții școalelor superioare de comerț să se înlocuiască anul 1913 cu anul 1919.

Art. 119. — Funcționarii aflați în serviciu la punerea în aplicare a prezentei legi, numiți în intervalul dela 1917 și până la 1 Ianuarie 1924, care nu posedă absol-

vența liceului, dar au cel puțin 6 clase de liceu, pot înainta până la gradul de șef de birou inclusiv, iar cei cu absolența liceului sau școli echivalente, pot înainta până la gradul de șef de serviciu inclusiv,

Art. 119 (devine ..)

Art. Nou. — Funcționarii, cari au obținut în mod legal înaintări până la gradul de director, înainte de 1 Ianuarie 1930 și cărora li s'au atribuit, ulterior, funcțiuni inferioare gradului, își mențin gradul și vor fi încadrați la primele vacanțe, în funcțiuni corespunzătoare gradului avut.

Art. Nou. — Funcționarii publici de toate categoriile, cari la punerea în aplicare a prezentei statute, au mai mult de 5 ani vechime în acelaș grad, vor primi, de drept, ca gradație, salariul gradului următor, ori în ce clasă a gradului s'ar găsi.

Art. Nou. — Funcționarii publici, cari au fost mobilizați în timpul războiului pentru Intregirea Neamului, vor putea cere ieșirea la pensie, la împlinirea a 30 ani de serviciu, indiferent de vârsta ce au, iar pensia va fi soțotită pentru 35 ani de serviciu:

Art. 120. — Toate autoritățile sunt obligate, că în termen de o lună dela publicarea acestei legi, să institue Comisiuni de propuneri pentru numiri și înaintări.

Art 120 și 121 (devin ..).

Art. 121. — Dactilografii găsiți în funcțiuni la data punerii în aplicare a legii de față, vor fi încadrați în modul următor:

a) cei cu studii universitare și cu o vechime de 10 ani, vor fi încadrați în cele două clase ale gradului de dactilograf special; b) cei cu absolența liceului, sau studii echivalente, și cu o vechime de 10 ani, vor fi încadrați în cele două clase ale gradului de dactilograf principal, și c) celelalte dactilografe, vor fi încadrate în cele două clase ale gradului de dactilograf, conform studiilor, vechimei și gradului ce dețin, respectându-și drepturile câștigate.

Înaintările se vor face ulterior, conform dispozițiilor din prezenta lege.

Dactilografii sau dactilografele, care la data punerii în aplicare a legii de față nu au împlinit un an de stagi, vor fi considerați ca stagiați.

Art. Nou. — Nerespectarea sau omisiunea formelor procedura e referitoare la numiri, transferări și înaintări, din partea

autorităţii competente, nu duc la anularea actului, dacă funcţionarul îndeplineşte condiţiunile de fond ale legii şi dacă nu s'au încălcat drepturile altuia.

Art. 122. — În termen de şase luni dela punerea în aplicare a acestei legi, toţi funcţionarii publici sunt obligaţi sub sancţiuni disciplinare, să facă declaraţii scrise de avere pe care o au, ei şi soţiile lor.

Art. 122 (devine...)

Art. 123. — Incadrările individuale ale tuturor funcţionarilor publici, de toate categoriile, se vor face în termen de cel mult 6 luni dela publicarea acestei legi, de către comisiunile instituite pe autorităţi.

Comisiunile vor fi compuse din:
a) Secretarul general al Ministerului respectiv, ca preşedinte; b) şeful contenciosului autorităţii respective, şi c) reprezentantul Federaţiei generale a asociaţiilor profesionale de salariaţi publici.

Comisiunea va avea ca secretar pe directorul personalului dela autoritatea respectivă.

La art. 123 (devinit...)

Se suprimă „de toate categoriile“ şi se înlocuieşte cu „administrativi“. Restul rămâne.

Art. 124. — Legea de faţă intră în vigoare, pe data publicării ei.

Art. 124 (devine...)

Dezideratele actuale ale funcţionarilor publici administrativi

I. Prima şi cea mai de seamă dorinţă a funcţionarilor publici administrativi este să se accepte proiectul de statut elaborat de Federaţia Generală a Asociaţiunilor Profesionale de Salariaţi Publici.

Până la legiferarea noului statut, să se ridice suspendarea stabilităţii, redându-se liniştea sufletească funcţionarilor publici şi familiilor lor.

II. Normalizarea şi armonizarea tuturor salariilor publice.

În legătură cu armonizarea salariilor, să se facă şi armonizarea pensiilor publice.

III. Prohibirea radicală a cumulului, potrivit principiului cerut de Federaţie: o persoană, o funcţiune, un salariu.

IV. Înfiinţarea legală a Corpului funcţionarilor publici administrativi.

V. Dreptul Federaţiei, care cuprinde totalitatea funcţionarilor publici, administrativi sau a Corpului ce se va institui, de a trimite doi reprezentanţi în Senat, aşa cum s'a legiferat pentru celelalte asociaţiuni de intelectuali.

VI. Organizarea învăţământului profesional pentru funcţionarii publici administrativi, potrivit studiilor şi propunerilor făcute de Federaţie.

VII. Crearea unui mare Institut de credit şi asigurare, asemeni Creditului industrial, Creditului agricol, Creditului meşteşugăresc, etc., care ar finanţa actualele Case de credit

ale diferitelor autorităţi publice, făcând posibilă construirea de locuinţe ieftine pentru funcţionari şi pensionari, precum şi înfiinţarea de sanatorii la munte şi mare.

Tot cu ajutorul acestui Institut s'ar putea soluţiona şi dificila problemă a lichidării datorii funcţionarilor publici. Din cauza acestor datorii salariile primite efectiv au devenit cu totul tragice.

VIII. Să se înfiinţeze dispensare medicale în fiecare capitală de judeţ pentru funcţionarii şi pensionarii publici respectivi, dându-se gratuit, atât îngrijirea medicală, cât şi medicamente, aşa cum s'a făcut pentru muncitorii manuali şi funcţionarii particulari.

IX. Să se înfiinţeze pentru funcţionarii şi pensionarii publici, cel puţin în centrele mari, magazine de aprovizionare cu alimente, îmbrăcăminte şi încălţăminte, precum şi depozite de lemne, cu plata în rate lunare, care s'ar reţine din salariu.

X. Până la îmbunătăţirea salariilor, să se acorde funcţionarilor publici scutiri sau cel puţin reduceri de taxe şcolare, pentruca şi fiii şi fiicele lor să concureze la selecţiunea valorilor, care este cea mai de seamă garanţie pentru un viitor strălucit al Statului nostru românesc.

A. N. C. R.

A supra Dvs....

.... a lucrărilor Dvs. și a preocupărilor Dvs. ce publică adesea în cele 120.000 ziare și reviste din lumea întreagă articole și notițe care vă sunt absolut necesare. Dacă doriți să aveți aceste articole și notițe prețioase, ca și personalitățile și instituțiile din străinătate și din Capitala țării noastre, adresați-vă și Dvs. agenției

„SERVICIUL GAZETELOR“

care Vă dă cu plăcere orice lămurire suplimentară și vă face — la cerere — și probe gratuite!

Directori: AUREL M. ALICU
și EM. SAMOILĂ.

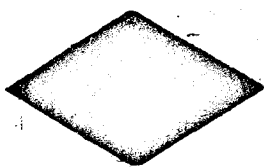
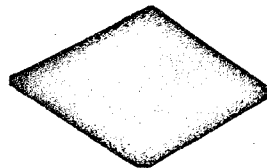
București I, str. Sf. Constantin 24
Telefon: 3.16.15 -/- Telefon: 3.16.15

Imprimeria Ținutului Timiș

**Administrație Comercială
Tipografie și Legătorie**

TIMIȘOARA I.

Piața Unirii Nr. 1. — Palatul Ținutului Timiș

Depozite de desfacere:

**Timișoara și Deva, prevăzute
cu tot felul de imprimate ad-
ministrative, școlare și rechi-
zite de birou.**

TELEFON Nr. 22-75.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ADMINISTRAȚIA ROMÂNĂ

ORGANUL ASOCIAȚIEI NOTARILOR COMUNALI DIN ROMÂNIA

Redacția: Vizejdia, pl. Comloș, jud. Timiș-Torontal :-:-: Administrația: Timișoara I., Str. E. Ungureanu Nr. 7.

Onor.

Notariatul

Primăriei